

**Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС
НОРМАЛАРЫ**

**Государственные нормативы в области
архитектуры, градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**ҚОҒАМДЫҚ ҒИМАРАТТАР МЕН
ИМАРАТТАР**

ОБЩЕСТВЕННЫЕ ЗДАНИЯ И СООРУЖЕНИЯ

**ҚР ҚН 3.02–07–2014*
СН РК 3.02–07–2014***

**Ресми басылым
Издание официальное**

**Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық
даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық
шаруашылық істері комитеті**

**Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального
хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного
развития Республики Казахстан**

Нұр-Сұлтан 2019

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 **ӘЗІРЛЕГЕН:** «ҚазҚСҒЗИ» АҚ, «ИННОБИЛД» ЖШС
- 2 **ҰСЫНҒАН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
- 3 **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі Уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2018 жылғы 7 тамыздағы №175-НҚ, 2018 жылғы 15 қарашадағы №235-НҚ және Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2019 жылғы 27 қарашадағы №194-НҚ бұйрықтарына сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 1 **РАЗРАБОТАН:** АО «КазНИИСА», ТОО «ИННОБИЛД»
- 2 **ПРЕДСТАВЛЕН:** Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
- 3 **УТВЕРЖДЕН (ы) И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства Национальной экономики Республики Казахстан от 29.12.2014 № 156-НҚ с 1 июля 2015 года.

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

Внесены изменения и дополнения в соответствии с приказами Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан от 7 августа 2018 года №175-НҚ, от 15 ноября 2018 года №235-НҚ и Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан от 27 ноября 2019 года №194-НҚ.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	IV
1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР	3
4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАР	3
4.1 Нормативтік талаптар мақсаты	3
4.2 Функционалдық талаптар	3
5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	4
5.1 Жалпы ережелер	4
5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар	6
5.3 Өрт қауіпсіздігі	8
5.3.1 Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жалпы талаптар	8
5.3.2 Эвакуациялау жолдары	12
5.4 Ғимараттарды пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар	14
5.4.1 Учаскеге қойылатын талаптар	14
5.4.2 Қоғамдық ғимараттардың негізгі үй-жайларына қойылатын талаптар	15
5.4.3 Биіктігі 28 м және одан артық ғимараттарға қойылатын қосымша талаптар	17
5.4.4 Коммуникациялық кеңістік	18
5.4.5 Қоқыстарды шығару және шаңдарды тазалау	19
5.4.6 Үй-жайды табиғи жарықтандыру және инсоляция	20
5.5 Инженерлік қондырғылар	22
5.5.1 Жылыту, желдету және ауа баптау	22
5.5.2 Сумен қамту және канализация.....	24
5.5.3 Электр техникалық және әлсіз тоқты құрылғылар	25
5.5.4 Газбен қамтамасыз ету	25
5.6 Мүмкіндігі шектеулі келушілер үшін қолжетімділік талаптары	26
5.7 Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік.....	28
5.8 Қоршаған ортаны қорғау	29
6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ	29
6.1 Энергия тұтынуды азайтуға қойылатын талаптар	29
6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	31

КІРІСПЕ

Осы құжат Қазақстан Республикасының құрылыс саласындағы нормативтік базаны реформалау шегінде әзірленді және оның қолданылу саласына сәйкес техникалық регламенттер міндеттеріне қол жеткізуге бағытталған қажетті толық көлемдегі техникалық және экономикалық негізді талаптар бар.

ҚР ҚН «Қоғамдық ғимараттар мен имараттарда»:

- нормативтік талаптардың мақсаттары;
- функционалдық талаптар;
- жұмыс сипаттамаларына қойылатын талаптар бар.

Қазақстан Республикасының осы ҚР ҚН «Қоғамдық ғимараттар мен имараттар» құрылыс нормалары Қазақстан Республикасының «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентінің дәлелдемелік базасына кіретін нормативтік құжаттарының бірі болып табылады және құрылыс саласындағы халықаралық ынтымақтастықтағы техникалық кедергілерді жоюға бағытталған.

Талаптарды әзірлеген кезде бірқатар объектілерді жобалау, салу және пайдалану бойынша отандық және шетелдік нормативтік-әдістемелік материалдар зерттеліп, сарапталды.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ ҚАЗАҚСТАН**

**ҚОҒАМДЫҚ ҒИМАРАТТАР МЕН ИМАРАТТАР
ОБЩЕСТВЕННЫЕ ЗДАНИЯ И СООРУЖЕНИЯ**

Енгізілген күні - 2015-07-01

1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

1.1 Осы құрылыс нормалары биіктігі 50 м дейінгі қоғамдық ғимараттар мен құрылыстардың жер теліміне, көлемдік-жоспарлық шешімдеріне, инженерлік қондырғыларына қойылатын талаптарды белгілейді.

1.2 Осы құжаттың талаптары білім және тәрбие, денсаулық сақтау және демалыс, көлік және халыққа қызмет көрсету, мәдени-демалыс қызметі, діни салттар, ғылыми-зерттеу мекемелері, жобалық, қоғамдық, дене шынықтыру-сауықтыру ұйымдары, сауда кәсіпорындары, қоғамдық тамақтандыру және тұрмыстық қызмет көрсету, коммуналдық шаруашылық, сондай-ақ көп функционалды кешендер сияқты қоғамдық ғимараттар мен құрылыстарды жобалауға таратылады.

1.3 Осы құжаттың талаптары маусымдық оңтайлы қоғамдық мақсаттағы ғимараттар мен құрылыстарды, сондай-ақ қоғамдық ғимараттар құрамына кірмейтін өндірістік және қоймалық мақсаттағы үй-жайларды жобалауға таратылмайды.

2 *НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы құрылыс нормаларын қолдану үшін мынадай нормативтік құжаттар қажет:
«Электр энергетикасы туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 17 қарашадағы № 1202 қаулысымен бекітілген «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдардың қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 28 тамыздағы № 876 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының террористік тұрғыдан осал объектілерінің тізбесі.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал, терроризмге қарсы объектілерді қорғау жүйесіне қойылатын талаптар.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 230 бұйрығымен бекітілген Электр қондырғыларын орнату қағидалары.

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 24 ақпандағы № 125 бұйрығымен бекітілген «Тұрғын үйді және басқа да үй-жайларды, қоғамдық ғимараттарды күтіп-ұстауға және пайдалануға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Ресми басылым

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 27 ақпандағы № 156 бұйрығымен бекітілген «Көлік құралдарына және жолаушыларға қызмет көрсету бойынша санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 29 қарашадағы № 1111 бұйрығымен бекітілген «Ғимараттарда, бөлмелер мен құрылыстарда өрт кезінде адамдарды ақпараттандыру және эвакуациялауды басқару автоматтандырылған өрт белгілері мен автоматтандырылған өрт сөндіру жүйелерімен жабдықтау бойынша талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 31 мамырдағы № 357 бұйрығымен бекітілген «Денсаулық сақтау объектілеріне санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 23 маусымдағы № 439 бұйрығымен бекітілген «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 16 тамыздағы № 611 бұйрығымен бекітілген «Білім объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 17 тамыздағы № 615 бұйрығымен бекітілген «Мектепке дейінгі ұйымдарға және балалар үйіне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2018 жылғы 23 сәуірдегі № 186 бұйрығымен бекітілген «Қоғамдық тамақтану объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2018 жылғы 23 сәуірдегі № 187 бұйрығымен бекітілген «Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

ҚР ҚН 2.04-01-2011 Табиғи және жасанды жарықтандыру.

ҚР ҚН 3.01-01-2013 Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылысын салу.

ҚР ҚН 3.02-01-2018 Көп пәтерлі тұрғын ғимараттар.

ҚР ҚН 3.02-05-2013 Мүгедектер мен қарттарға арналған интернат үйлері.

ҚР ҚН 3.02-08-2013 Әкімшілік және тұрмыстық ғимараттар.

ҚР ҚН 3.02-10-2011 Мектепке дейінгі білім беру объектілері.

ҚР ҚН 3.02-27-2013 Өндірістік ғимараттар.

ҚР ҚН 3.06-01-2011 Ғимараттар мен имараттардың қимылы шектеулі топтар үшін қолжетімділігі.

ҚР ҚН 4.01-01-2011 Ғимараттар мен имараттардың ішкі су құбыры және кәрізі.

ҚР ҚН 4.02-01-2011 Ауаны жылыту, желдету және кондиционерлеу.

ҚР ҚН 4.03-01-2011 Газ тарату жүйелері.

ҚР ҚН 5.01-02-2013 Ғимараттар мен имараттардың негіздері.

Ескертпе - Осы мемлекеттік нормативті пайдалану кезінде жыл сайын ағымдағы жылдың жағдайы бойынша жасалған және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетень-журналына сәйкес келетін

«Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық және нормативтік-техникалық актілердің тізбесі» акпараттық каталог бойынша сілтемелік құжаттардың қолданылуын тексерген жөн. Егер сілтемелік құжат ауыстырылса (өзгертілсе), онда осы нормативті пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алған жөн. Егер сілтемелік құжат ауыстырылмай жойылса, онда оған сілтеме жасалған ереже, сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады.

(Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық)

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

*Осы құрылыс нормаларында тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер қолданылады (Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық):

3.1 Лифт холы: Лифтілерге кіреберіс алдындағы үй-жай.

3.2 Көп түсті кеңістік, үй-жай: Қабаттар арасындағы аражабындарға саңылаулар жасалғандықтан екі және одан көп қабатты біріктіріп тұратын, табиғи жарық түспейтін немесе табиғи жарық сыртқы қабырғалардағы саңылаулар немесе жабындар (атриум, лифтілік және коммуникациялық шахталар, эскалаторлар мен травелаторларға арналған саңылаулар) арқылы түсетін ғимарат ішіндегі кеңістік.

3.3 Қоғамдық ғимараттар мен құрылыстар: Халыққа әлеуметтік қызмет көрсетуге және әкімшілік мекемелер мен қоғамдық ұйымдарды орналастыруға арналған ғимараттар мен құрылыстар.

3.4 Жертөлелік және цокольдық қабат бөлігі: Өртке қарсы кедергілермен (қабырғалармен, аракабырғалармен, аражабынмен) шектелген кеңістік.

3.5 Рециклинг (екінші рет өңдеу) (recycling): Өндіріс қалдықтарын, оның ішінде құрылыс қалдықтарын қайта пайдалану немесе айналысқа қайта түсіру.

3.6 Тамбур: Ғимаратқа, баспалдақ клеткасы немесе басқа да үй-жайларға кірген кезде суық ауаның, түтін мен иістің кіруінен қорғауға арналған есіктер арасындағы өтетін кеңістік.

4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАР

4.1 Нормативтік талаптар мақсаты

Нормативтік талаптар мақсаты – олардың бүкіл пайдаланылуы кезеңінде қоғамдық ғимараттар қауіпсіздігін қамтамасыз ету, адамдардың денсаулығын, мүліктерді қорғау және қоршаған ортаны қорғау, адамдардың келуі, демалуы және еңбек етуі үшін қолайлы жағдай жасау.

4.2 Функционалдық талаптар

4.2.1 Ғимараттарда халықтың тіршілік қызметінің күнделікті, кезеңдік және эпизодтық қажеттіліктерін (бос уақыт және демалыс, тауарлар мен қызметтер тұтыну, рухани қажеттілік) қамтамасыз ету үшін жағдай жасалуы тиіс.

4.2.2 Ғимараттардың көтергіш конструкцияларының құрылысын жүргізген кезде есептелген пайдалану жағдайларында төмендегілерге жол берілмейтіндей жобалануы және салынуы тиіс:

- ғимараттарды пайдалануды тоқтату қажеттігіне алып келетін шекті жағдайға жету салдарынан конструкциялардың бүлінуіне;

- конструкциялардың немесе ғимараттардың деформациялануы немесе жарықтардың пайда болуы салдарынан пайдалану қасиеттерінің бұған жол берілмейтіндей нашарлауына;

- конструкциялардың олардың есептік параметрлерін бұзатындай зақымдалуына.

4.2.3 Қоғамдық ғимараттар келушілер мен ондағы жұмысшылар ғимараттың ішінде және қасында жүргенде, ғимаратқа кіріп-шыққанда, сондай-ақ оның жылжымалы элементтері мен инженерлік жабдығын пайдаланғанда жарақат алу ықтималдығы болмайтындай салынуы және жабдықталуы тиіс.

4.2.4 Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында қоғамдық ғимараттар өрт ошағын ерте анықтау, ерте хабар беру, адамдарды қауіпсіз эвакуациялау, өртті сөндіру үшін тиісті жағдайлардың жасалғандығы ескеріле отырып жабдықталуы керек.

4.2.5 Қоғамдық ғимараттар ғимараттың қызмет ету мерзімі аралығында үй-жайлардың ауасында ластаушы заттардың мөлшеріне, микроклиматқа, жарықтандыруға, инсоляцияға, күннен қорғалуға, шуылға, вибрацияға және сәулеленуге байланысты адамдардың денсаулығына қауіп төндіруді болдырмауды ескере отырып жобалануы және салынуы тиіс.

4.2.6 Қоғамдық ғимараттар аумақта қоршаған ортаға келтірілетін кері әсерлерді барынша азайту бойынша қойылатын экологиялық талаптардың сақталуымен орналастырылуы қажет.

4.2.7 Қоғамдық ғимараттар мен іргелес аумақтар қозғалыс мүмкіндігі шектеулі келушілерді қоса алғанда, барлық адамдардың олардың мақсатты орындарына сәйкес кедергісіз жүріп-тұруына жағдай жасауды ескере отырып жобалануы және салынуы қажет.

4.2.8 Ғимараттар мен ондағы жылыту, салқындату, жарықтандыру және желдету қондырғылары пайдаланылатын энергия қуатының талап етілетін мөлшері климаттық жағдайлардың ескерілуімен барынша төмен болатындай жобаланып, салынуы қажет.

4.2.9 Ғимараттар табиғи ресурстарды кешенді пайдалану шартының орындалуы арқылы жобалануы, салынуы, атап айтқанда құрылыс конструкцияларының, олардың материалдарының және бөліктерінің бүлінгеннен кейін қайта қолданылатынына немесе рециклингке, экологиялық талаптар жағынан сәйкес келетін қайталама материалдардың пайдаланылатынына кепілдік берілуі тиіс.

4.2.10 Қоғамдық ғимараттарды жобалаған уақытта аумақтың көгалдандырылуы мен көркейтілуіне бағытталған іс-шараларды қарастыру қажет.

4.2.11 *Қоғамдық ғимараттар мен құрылыстарды жобалау кезеңінде объектінің Қазақстан Республикасының террористік тұрғыдан осал, объектілері тізіміне жататынын анықтау және объектінің терроризмге қарсы қорғаудың тиісті жүйесін жасау үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалу жүйесіне қойылатын талаптарға сәйкес шаралар қабылдау қажет *(Толықтырылды – ҚТҮКШК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық).*

5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

5.1 Жалпы ережелер

5.1.1 Қоғамдық ғимараттар мен құрылыстарды «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентінің, «Тұрғын және басқа да үй-жайларды, қоғамдық ғимараттарды күтіп-ұстау мен пайдалануға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелерінің талаптарына, осы нормаларға және жобалауға, құрылыс жүргізуге талаптар белгілейтін басқа да нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес салу қажет.

5.1.2 Қоғамдық ғимараттарды жобалаған кезде осы құрылыс нормаларынан басқа осы норматив таратылатын объектілердің нақты түрлері бойынша қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарын басшылыққа алу керек.

5.1.3 Қоғамдық ғимараттарды жобалауды сондай-ақ «Балалар мен жасөспірімдердің білім беру және тәрбиелеу объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар», «Денсаулық сақтау объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар», «Қоғамдық тамақтандыру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар», «Көлік құралдары мен жолаушыларға қызмет көрсету бойынша объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелерінің талаптарын ескере отырып жүргізу керек.

5.1.4 Тұрғын ғимараттарға кіріктірілме және кіріктірілме-жапсарлас қоғамдық мақсаттағы үй-жайларды жобалаған кезде экологиялық, санитарлық-эпидемиологиялық, өртке қарсы және қолданыстағы тиісті нормативтік құжаттардың басқа да талаптарын сақтау шартымен ҚР ҚН 3.02-01 басшылыққа алу қажет.

5.1.5 Ғимараттардың сәулеттік шешімдерін құрылыс ауданының қала құрылысы, ландшафтық, климаттық жағдайларын ескере отырып қабылдау қажет. Ішкі көріністі әрлеуді қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қарастыру қажет.

5.1.6 Қоғамдық ғимараттар мен құрылыстарды елді мекендердің аумағын жоспарлау және құрылыстар салу жобасы және басқа да жобалар (болған жағдайда) бойынша орналастыру қажет.

5.1.7 Шеберханаларды, қоймаларды және жанғыш материалдарды сақтауға немесе қайта өңдеуге арналған басқа да үй-жайларды көрермендер және акт залдарының асында, мектепке дейінгі білім беретін және оқытатын ұйымдар, жалпы білім беру ұйымдары, стационарлық емдеу мекемелері мен интернат ұйымдарының, мектептерге арналған интернаттардың, емдеу мекемелерінің жатын корпустары, шипажайлардың жатын корпустары орналасқан ғимараттардың жертөлелік және цокольдық қабаттарына орналастыруға жол берілмейді.

Шаңғы сақталатын орындарды тура жатын үй-жайларының астына орналастыруға жол берілмейді.

5.1.8 Барлық қоғамдық ғимараттарда, оның ішінде жалпы білім беретін және мектепке дейінгі объектілерде жылытудың, сумен жабдықтаудың ішкі желілерінде және бірінші қабат деңгейіндегі едендерде (төсемде) канализация төсеуге жол берілмейді. Оларды төсеуді техникалық қабатта, еден астында, жертөледе және инженерлік желілерді

орналастыруға арналған еден конструкциясы төмен бірінші қабаттағы арнайы үй-жайларда орындау керек.

5.1.9 Техникалық қабаттардың биіктігі ондағы инженерлік жабдықтар мен инженерлік желілердің түріне байланысты олардың пайдаланылу жағдайларының ескерілуімен әрбір жекелеген жағдайда анықталады.

*5.1.10 Желдету камераларын, шахталар мен лифтілердің және мұздатқыш қондырғылардың машина бөлімдерін, сорғылар, жылу орындарын, шу мен діріл көзі болып табылатын жабдықтары бар басқа да үй-жайларын шектестіріп, көрермендер орны мен дайындық залдарының, сахналардың, дыбыс-аппараттық орындардың, оқу залдарының, палаталардың, дәрігерлер палатасының, ота жасау бөлмесінің, балалар мекемесіндегі балалар болатын үй-жайлардың, сабақ оқитын үй-жайлардың, жұмыс үй-жайларының және іште адамдар үнемі болатын кабинеттердің, қоғамдық ғимараттарда орналасқан тұрғын үй-жайларының астына және үстіне орналастырмаған жөн.

Адамдар орналасқан үй-жайларда шу мен дірілдің берілу мүмкіндігін болдырмайтын іс-шараларды, оның ішінде шусыз жабдықты қолдану кезінде шахтаны және лифтілер мен мұздатқыш қондырғыларының машина бөлімдерін, сорғылар, жылу пункттерін аралас орналастыруға, сондай-ақ желдету камераларын үстінен/астынан/аралас орналастыруға жол беріледі. (Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 27.11.2019 ж. №194-НҚ бұйрық).

5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.2.1 Ғимараттардың конструкциялары мен негіздері көтергіш және қоршау конструкцияларының өз салмағынан тұрақты түсетін жүктеменің; аражабындарға біркелкі және әр жақтан уақытша түсетін жүктеменің; бұл құрылыс ауданына келтірілетін қар және жел жүктемесінің әсеріне есептелуі тиіс. Аталған жүктемелердің нормативтік мәндері, жүктемелердің ескерілетін қолайсыз үйлесімдері немесе оларға тән күштер, конструкциялардың иілулері мен қозғалуының шекті мәндері, сондай-ақ жүктеме бойынша сенімділік коэффициенттерінің мәні тиісті нормативтік құжаттар талаптарына сай қабылдануы тиіс.

5.2.2 Ғимараттардың конструкциялары мен негіздеріне есептеу жүргізген кезде құрылыс жүргізуші-тапсырыс берушінің мысалы, жабдықтың ауыр элементтеріне, қабырғалар мен төбеге (көрермендер залының жанындағы жарық, дыбыс қондырғыларына, габариттік люстраларға, спорттық қондырғыларға және т. б.) қойылатын қосымша талаптары ескерілуі тиіс.

5.2.3 Ғимараттарды геологиялық жағдайы күрделі, сейсмикалық әсерге, дайындауға, отыруға және аяздан ісінуді қоса алғанда, топырақтың басқа да жылжуына ұшыраған аудандарда салған кезде конструкция есебінде қолданыстағы нормативтік құжаттар, сондай-ақ ҚР ҚН 5.01-02 талаптары ескерілуі тиіс.

5.2.4 Ұзындығы үлкен қоғамдық ғимараттарда олардың көлемдік-жоспарлық шешімдері мен құрылыс жүргізілетін ауданның табиғи-климаттық жағдайларына байланысты температуралық-шөгу, отыру немесе сейсмикаға қарсы жапсарлар қарастырылуы тиіс.

5.2.5 Ғимараттар мен құрылыстар уақыт өте келе өзгеретін көрсеткіштер есептелген пайдалану мерзімі аралығында конструкциялардың көтеру қабілетіне ықпалын

келтірмейтіндей жобалануы керек. Бұл ретте қоршаған ортаның ықпалы мен техникалық қызмет көрсету бойынша жоспарлы іс-шараларды ескеру қажет.

5.2.6 Әлеуетті ықтимал зақымдануларды шектеу немесе төмендегілерді қарастыратын бір шараны немесе шаралар кешенін орындау есебінен жол бермеу қажет:

а) құрылысқа төнуі мүмкін қауіптің алдын алу, оған жол бермеу немесе азайту;
 б) әлеуетті қауіпке сезімталдығы аз конструктивтік формаларды таңдау;
 в) конструкцияның жекелеген элементінің немесе кейбір бөлігінің істен шығуы немесе кездейсоқ алынып тасталуы бүкіл құрылыстың түгел істен шығуына әкеп соқтырмайтын конструктивтік формалар мен жобалық шешімдерді қолдану;

г) мүмкіндігінше, алдын ала байқалатын белгілерсіз бүлінуі мүмкін көтергіш конструктивтік жүйелерді қолданбау;

д) конструктивтік элементтерді сенімді біріктіру.

5.2.7 Негіз қалаушы талаптарға сәйкестік:

а) сәйкес келетін құрылыс материалдарын қолдану;
 б) сапалы жобалау мен есептеу, сонымен қатар тиісті құрылысты орындау;
 в) нақты бір жобаға қатысы бар жобалау, дайындау, құрылыс және пайдалану кезеңдерінде бақылау рәсімдерін белгілеу арқылы қамтамасыз етілуі тиіс.

5.2.8 Жобалау кезеңінде оның ұзақ мерзімділікке әсерін анықтау үшін қоршаған орта жағдайын анықтау және құрылыс материалдары мен бұйымдарды қорғау үшін тиісті шаралар қабылдау қажет.

5.2.9 Қолданыстағы құрылыс нормаларына сәйкес жобаланған және салынған ғимарат жүйелі техникалық қызмет көрсетіп, ғимараттарды пайдалану ережелері мен пайдалану жөніндегі нұсқаулықта белгіленген жөндеу жүргізу мерзімі орындалған жағдайда, өзінің көтергіш конструкцияларының беріктігі мен орнықтылығын жобалау тапсырмасында белгіленген мерзім аралығында сақтау қажет.

5.2.10 Қызмет ету мерзімі ғимараттың көзделіп отырған қызмет ету мерзімінен азырақ элементтер, бөлшектер, жабдықтар пайдалану жөніндегі нұсқаулықта белгіленген жөндеу аралық мерзімдерге және жобалау тапсырмасындағы талаптардың ескерілуімен алмастырылуы тиіс. Жөндеу аралық мерзім тиісінше ұзарған немесе қысқарған уақытта қызмет ету мерзімі азырақ немесе көбірек элементтерді, материалдар мен жабдықтарды қолдану туралы шешім техника-экономикалық есептеулермен белгіленеді.

5.2.11 Конструкциялар, бөлшектер және әрлеу материалдары әсері болуы мүмкін ылғалдың, төмен және жоғары температуралардың, агрессивті ортаның және басқа да қолайсыз факторлардың әсерінен төзімді материалдардан жасалу немесе қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қорғалу керек.

5.2.12 Қажетті жағдайларда ғимараттың қоршау және көтергіш конструкцияларына жауын, еріген қар, топырақ суларының кіруінен, сондай-ақ сырты қоршау конструкцияларында конденсациялық ылғалдың жиналуынан қорғайтын тиісті шаралар немесе жабық кеңістіктер мен ауа қабаттарын желдету құрылғыларының жасалуы қолға алыну керек.

Қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қажетті қорғайтын құрамдар мен жабындар пайдаланылуы керек.

5.2.13 Құрама элементтердің түйіскен бірігулер мен көп қабатты конструкциялар температуралық деформация мен негіздер біркелкі шөкпеген кезде туындайтын күштің және басқа да пайдаланушылық әсерлердің әсеріне лайықтап есептелуі керек.

5.2.14 Түйіспелерде пайдаланылатын нығыздауыш және герметиктейтін материалдар кері әсері бар температуралар кезінде және су тигенде өзінің серпімділік және адгезиялық қасиеттерін сақтау және ультракүлгін сәуленің әсеріне төзімді болу керек. Герметиктейтін материалдар жанасқан тұстарда конструкциялардың қорғайтын және қорғайтын-сәндік жабындарының материалдарына сәйкес келу керек.

5.2.15 Тексеру, техникалық қызмет көрсету, жөндеу және ауыстыру үшін жабдыққа, арматураға және ғимараттың инженерлік жүйелерінің аспаптары мен олардың бірігулеріне қолжетімділік қамтамасыз етілуі тиіс.

5.3 Өрт қауіпсіздігі

5.3.1 Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жалпы талаптар

5.3.1.1 Ғимараттарды функционалдық өрт қауіпсіздігі кластары, үй-жайлардың жарылыс-өрт және өрт қаупі категориялары бойынша жіктеу, құрылыс конструкцияларының отқа төзімділік шегі «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентінің талаптарына сәйкес белгіленеді.

5.3.1.2 *Ғимараттарды автоматты өрт дабылымен қорғау, автоматты өрт сөндіру қондырғыларын орнату, кезінде адамдарға хабарлау және оларды эвакуациялауды басқару «Ғимараттарды, үй-жайларды және құрылыстарды автоматты түрде өрт сөндіру және автоматты өрт дабылымен, өрт кезінде адамдарға хабарлау және оларды эвакуациялауды басқару жүйелерімен жабдықтау жөніндегі талаптар» техникалық регламентінің талаптарына сәйкес көздеу қажет (Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық).

5.3.1.3 Ғимараттар (корпустар) арасындағы өткелдердің негізгі ғимаратқа (корпусқа) сай келетін қоршау конструкциялары отқа төзімділік шегі болуы тиіс. Жаяу жүргіншілер мен коммуникациялық тоннельдерді жанбайтын материалдардан жобалау қажет.

5.3.1.4 *Пайдаланылатын шатыр жабындарын, баспалдақтардың, балкондардың сыртқы қоршауларын, пайдаланылатын шатырларды, ашық террасаларды жанбайтын материалдардан орындау қажет (Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық).

5.3.1.5 Мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдарының ғимараттарын тұрғын үйлермен немесе бастауыш мектеп ғимаратымен оқшаулаған уақытта мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдарының үй-жайларында сыртқа шығатын оқшауланған есіктері болу керек, ал басқа мақсаттағы үй-жайлардан эвакуациялау жолдары мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдарының үй-жайлары арқылы өтпеуі тиіс.

5.3.1.6 Ғимараттардың отқа төзімділік дәрежесін ғимараттағы жалпы орын саны бойынша алу қажет, ал мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдары мен жалпы білім беру мекемелерінің арасына өртке қарсы қабырға жасалған жағдайда - ғимараттың әр бөлігіндегі орын саны бойынша алу қажет.

5.3.1.7 Мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдарына жапсарлас тұрғын үйлердің отқа төзімділік дәрежесі мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдары ғимараттарының отқа төзімділік дәрежесінен төмен болмауы керек.

5.3.1.8 Мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдарының жалғастыра салынған верандалары мен серуендеу террасаларының отқа төзімділік дәрежесін негізгі ғимараттың отқа төзімділік дәрежесімен бірдей жобалау қажет.

Мансарда қабаттарының құрылыс конструкцияларының отқа төзімділік шектері ғимараттың отқа төзімділік дәрежесіне сәйкес келу керек.

5.3.1.9 Мектепке дейінгі тәрбие беру және білім беру ұйымдары ғимараттарының қабырғаларын жылытқыш ретінде органикалық емес материалдар қолдану қажет. Полимерлік (органикалық) жылытқышы бар темірбетон қабырға панельдерін қолданған кезде ол толықтай панельдің конструкциясына монолиттелуі керек.

5.3.1.10 Интернат ұйымдарының ғимараттарындағы жатын бөлмелер арасы өзге үй-жайлардан өртке қарсы қабырғалармен немесе арақабырғалармен бөлінген блоктарға немесе ғимарат бөліктеріне орналастырылуы тиіс.

*5.3.1.11 Стационарлық емдеу-профилактикалық және әлеуметтік мекемелерінің (ауруханалары, перзентханалары, хоспистер мен т.б.) ғимараттарында баспалдақ бойынша жүре алмайтын жататын адамдар үшін өрт қауіпсіздігі аймағын көздеу қажет, одан осы аймақта ұзақ уақыт ішінде эвакуацияланады немесе құтқару бөлімшелері келгенге дейін бола алады. Өрт қауіпсіздігі аймағының мөлшері көлбеу тасымалдау құралдарында (каталкаларда, төсектерде) жататын науқастардың есептік санымен айқындалады.

Өрт қауіпсіздігі аймағына емдеу-профилактикалық мекемесінің ғимараты үшін жолаушылар лифтісінің (аурухана лифтісі) есіктері шығуы тиіс.

Өрт қауіпсіздігі аймағы түгіндемеуге тиіс (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

5.3.1.12 Санаторий, демалыс және туризм мекемелері ғимараттарындағы жатын үй-жайлар тамақтану блогы бар асхана үй-жайлары мен мәдени-ойын-сауық мақсаттағы үй-жайлардан (эстрадасы мен киноаппарат тұратын үй-жайы бар) өртке қарсы қабырғалармен бөлінуі тиіс.

5.3.1.13 Жабық спорт құрылыстарында көрермендердің отыруына арналған уақытша орындардың жасалуы олардың аударылу немесе жылжу ықтималдығына жол бермеуі тиіс.

5.3.1.14 Ашық және жабық спорт құрылыстарының кез келген сыйымдылықтағы трибуналарда отыруға арналған материалдар Г2 төмен болмайтын жанғыш болады. Синтетикалық материалдар жанған уақытта улы заттар бөлмеуі тиіс.

Ойын-сауық және спорттық-ойын-сауық залдарындағы эстрада еденінің ағаш жабынына антипирендермен терең өңделуі қажет.

5.3.1.15 Атуға арналған тирларды ашық және жабық спорт құрылыстарының трибуна астындағы кеңістігіне орналастырған уақытта қару-жарақ сақталатын қоймалар трибуна астындағы кеңістіктен шығуы тиіс.

5.3.1.16 Клубтар мен театрлар сахналарының құрылыс порталының саңылауы өртке қарсы пердемен қорғалуы керек.

5.3.1.17 Перденің жылу оқшаулауы жанбайтын және материалдардың ыдырауынан улы өнімдер шығармайтын болуы тиіс.

5.3.1.18 Сахна трюмі мен планшет деңгейіндегі өртке қарсы қабырғадағы есік саңылаулары, сондай-ақ желтартқыш сатыдан трюмге немесе сахнаға (өртке қарсы перде болған жағдайда) шығатын есіктер тамбур-шлюздермен қорғалуы керек.

5.3.1.19 Декорациялар қоймалары саңылауларында сахна мен қалта жақтан өртке қарсы есіктердің жасалуын қарастыру қажет.

5.3.1.20 Қойма үй-жайлары, қоймалар, шеберханалар, станокты және көлемдік декорацияларды монтаждауға арналған үй-жайлар, шаң кетіру камерасы, желдету камералары, өртке қарсы перде мен түтін шығатын люктердің жүкшығыр тұратын үй-жайы, аккумуляторлық, трансформаторлық шағын станциялар өртке қарсы арақабырғалармен қорғалуы тиіс.

Жиналған декорациялар сейфін, өртке қарсы перде жүкшығырлары мен түтін шығатын люктерді, көтеру-түсіру құрылғыларын қоспағанда, аталған үй-жайларды көрермендер залы мен сахна планшетінің астына май толтырылған жабдықсыз орналастыруға болмайды.

5.3.1.21 Көлбеу немесе сатылы еден жасау үшін қажетті балкондар, амфитеатр, көрермендер залы партерінің жанбайтын конструкцияларының үстіндегі қондырма қаңқа жанбайтын болуы қажет.

5.3.1.22 Сахна планшетінің көтергіш элементтері жанбайтын болуы керек.

Осы элементтердің үстінен ағаш төсем, сондай-ақ колосникті төсем және жұмыс галереяларына арналған төсем қолдану үшін ол антипирендермен әбден өңделу керек.

5.3.1.23 Дауыс зорайтқыштар, шырақтар және басқа да жабдықтар орнатуға арналған біртұтас аспалы төбедегі тесіктердің беті жанбайтын қақпақтармен қорғалуы тиіс.

*5.3.1.23-1 Қабырға астындағы жабында түтін люктары орнатылуға тиіс (Толықтырылды – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық).

5.3.1.24 Үй-жайлардың көрермендер залдарының жоғарғы жағынан аражабындардың (фермалар, аркалықтар және т. б.) көтергіш конструкцияларын орналастырған уақытта жоғарғы және астыңғы жағынан жанбайтын материалдардан жасалған төсемдермен қорғалуы тиіс.

Көрермендер залының аражабыны габаритінің шегінде орналасқан сахнаға жарық берілетін үй-жайларда өртке қарсы арақабырғалар болуы тиіс.

5.3.1.25 Кілем жабындар жанбайтын негізге (отқа төзімділігі V дәрежедегі ғимараттардан басқа) жапсырылуы тиіс.

5.3.1.26 Оркестрлік шұңқырдың қоршау конструкциялары өртке қарсы болуы тиіс.

Оркестрлік шұңқырдың еденіне төселуге және әрлеуге арналған ағаш антипирендермен әбден өңделу тиіс.

*5.3.1.27 Өрт сөндіру посты-диспетчерлік үй-жайын табиғи жарықтандырумен жобалау және сахна (эстрада) планшетінің немесе сыртқы шығаберіс есікке немесе баспалдаққа жақын төменгі қабат деңгейінде орналастыру қажет.

Өрт сөндіру және шаруашылық су құбырының сорғы үй-жайы арада ыңғайлы қатынасы бар өрт сөндіру посты-диспетчерлік үй-жайымен шектестіріп немесе оның астына орналастырылу қажет (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

*5.3.1.27-1 Динамикалық проекция үшін жабдықталған жарық проекциясы бөлмесіндегі терезелер мен саңылаулар желімделген әйнекпен қорғала алады (Толықтырылды – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық).

5.3.1.28 Көрермендер залдарындағы креслолар, орындықтар, отырғыштар немесе олардың тізбектері (балкондар мен ложаларды санамағанда) еденге бекітілетін құрылғылармен бірге қарастырылуы тиіс. Көрермендерге арналған тасымалданатын

орындары бар залдарды жобалаған уақытта олардың төңкерілуіне немесе ығысуына жол бермейтін құрылғылардың қамтамасыз етілуімен креслолардың, орындықтардың, отырғыштардың немесе олардың тізбектерінің (балкондар мен ложаларды санамағанда) орнатылуын қарастыру қажет.

*5.3.1.29 Сақтау орнының және кітап сақтау орнының әрбір бөлігінде эвакуациялық шығу жолдары, оның ішінде қосалқы эвакуациялау жолы болуы қажет (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

5.3.1.30 Қоймалардағы бөліктердің есіктері өртке қарсы болуы тиіс.

Бірегей және сирек басылымдар сақталатын орындарды мен кітап қоймалары мен өзге үй-жайлардың арасын өртке қарсы қабырғалармен (арақабырғалармен) бөлу қажет.

*5.3.1.31 Өзге мақсаттағы ғимараттарда орналасқан сауда алаңы 100 м² астам бөлшек сауда кәсіпорындарын басқа кәсіпорындардан және үй-жайлардан 2-ші типті өртке қарсы қабырғалармен және 2-ші типті арақабырғалармен бөлген жөн.

Өзге мақсаттағы ғимараттарда (кооперативтендірілген ғимараттарда және басқа да көп функционалды ғимараттарда) бөлшек сауда кәсіпорындарын орналастырған кезде, ортақ вестибюль арқылы шығуды есепке алмағанда, сауда залынан дербес эвакуациялық шығу құрылғылары болған жағдайда ортақ вестибюльден сауда залына өтетін өздігінен жабылатын есіктері бар кіру жолын көздеуге болады (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

5.3.1.32 Табиғи жарықтандыруы жоқ сауда залдары түтін кетіру құрылғыларымен қамтамасыз етілуі тиіс.

5.3.1.33 Оңай тұтанатын материалдарды, сондай-ақ жанғыш сұйықтықтарды (майларды, бояуларды, еріткіштерді және т. б.) сататын дүкендерді бөлек тұрған ғимараттарға орналастыру қажет. Арасы 1-ші типті өртке қарсы қабырғамен бөлінген жағдайда, бұл ғимараттарға тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары мен дүкендерді орналастыруға жол беріледі.

5.3.1.34 Қоймаларды сауда залынан бөліп тұратын өртке қарсы арақабырғаның орналасымы сауда залын кеңейту ықтималдығын ескере отырып анықталады.

Сауда залының кейінгі уақытта кеңейтілуге арналған адаңына орналастырылатын қамтамасыз жоқ жанбайтын тауарлар жиналатын қоймалар үшін қоймаларды сауда залынан бөліп тұратын өртке қарсы арақабырға қарастырмауға болады.

5.3.1.35 Оңай тұтанатын заттар қолданылатын тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарын (шаштараздарды, сағаттар жөндеу бойынша шеберханаларды қоспағанда) басқа мақсаттағы қоғамдық ғимараттарға орналастыруға жол берілмейді.

5.3.1.36 Халықтан қайталама шикізат қабылдайтын қабылдау орындарын бөлек ғимараттарда (павильон-дүкендер) немесе тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарының ғимараттарына жапсарлас құрылыстарда жобалау қажет.

5.3.1.37 Сауда және қоғамдық орталықтардың немесе басқа мақсаттағы қоғамдық ғимараттардың құрамында орналасатын ауданы 200 м² артық халыққа тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарын басқа кәсіпорындар мен үй-жайлардан өртке қарсы қабырғалармен бөлу қажет.

Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарын басқа мекемелермен кооперациялаған уақытта негізгі үй-жайлардан өздігінен жабылатын есіктерді қарастыра отырып, әртүрлі мекемелердегі келушілерге арналған үй-жайларды біріктіруге болады.

5.3.1.38 Жарылыс қаупі бар материалдарды, сонымен қатар рентген үлбірлерін және басқа да оңай тұтанатын материалдарды (сұйықтықтарды) сақтау үшін бөлек ғимараттар қарастыру керек.

5.3.1.39 Құрғақ булы кіріктіріме моншалардың (сауналардың) үй-жайлары қолданыстағы санитарлық-эпидемиологиялық талаптар, гигиеналық және құрылыс нормалары, өрт қауіпсіздігінің талаптары орындалған жағдайда, қоғамдық ғимараттар мен құрылыстарда орналастырыла алады. Сауналардың салынуы мен орналастырылуын сәулет-жоспарлау тапсырмасы алынған уақытта Тапсырыс беруші шешеді және мемлекеттік қадағалау жүргізетін жауапты органдармен келісіледі.

Кіріктіріме сауналарды сауықтыру лагерьлері, интернат ұйымдары, мектепке дейінгі тәрбие беру және оқыту ұйымдары, стационарлық ауруханалар жертөлелері, трибуналар астына, жатын корпустарына, сондай-ақ олармен шектесетін үй-жайлар астына орналастыруға жол берілмейді.

*5.3.1.40 Биіктігі төрт қабат және одан да биік ғимараттарда есіктерді, фрамугаларды (баспалдақ алаңының ішкі қабырғасын қоса алғанда есіктерде, арақабырғаларда және қабырғаларда) және арақабырғаларды түссіз толтыру ретінде шындалған немесе арматураланған шыныларды және шыны блоктарды қолдану қажет (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

*5.3.1.41 Балаларға арналған ойын-сауық және білім беру үй-жайларында (алаңдарында) және аттракциондарда Еуразия экономикалық одағының «Аттракциондар қауіпсіздігі туралы» ТР ЕАЭО 038/2016 және Еуразия экономикалық одағының «Балаларға арналған ойын алаңдары жабдықтарының қауіпсіздігі туралы» ТР ЕАЭО 042/2017 техникалық регламенттерінің талаптарына жауап беретін материалдарды қолдану қажет (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

5.3.2 Эвакуациялау жолдары

5.3.2.1 Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында ғимараттың әр қабатынан, соның ішінде жертөледен шығатын эвакуациялық шығатын есіктер қарастыру қажет. Шығатын есіктердің саны эвакуациялауға қажетті есептелген уақыт пен шығудың оқшаулану ықтималдығының ескерілуімен белгіленуі тиіс.

5.3.2.2 Адамдарды эвакуациялаудың негізгі жолдары үшін күнделікті пайдаланылатын өткелдерді, дәліздер мен вестибюльдерді пайдалану қажет. Қосымша (арнайы) эвакуациялау жолдарын негіздеу кезінде қарастыруға болады.

5.3.2.3 Өткелдердің, дәліздердің және басқа да эвакуациялау жолдарының басқа да көлденең учаскелерінің ені адамдар ең көп болатын ауысымдағы ең жоғары өткізу қабілетін, соның ішінде мүмкіндігі шектеулі жұмысшылар үшін қамтамасыз ете отырып, эвакуацияланатын адамдардың санына қарай белгіленуі тиіс.

5.3.2.4 Баспалдақ марштары мен алаңқайлардың ұстағыштары бар қоршауы болуы қажет

5.3.2.5 Адамдарды жер үстіндегі қабырғалардан да, жертөлелік немесе цокольдық қабаттардан да эвакуациялауға арналған баспалдақ торларында жертөлелік немесе цокольдық қабаттардан сыртқа шығатын, бір қабаттың биіктігіндей 1-ші типті өртке қарсы тұтас арақабырғамен бөлінген оқшауланған есіктерді қарастыру қажет.

5.3.2.6 Жертөле немесе іргекабат және бірінші қабат арасында дәлізге, холға немесе бірінші қабаттың вестибюліне апаратын қатынауға арналған бөлек баспалдақтар адамдардың жертөледен немесе цокольдық қабаттан эвакуациялауда есепке алынбайды.

Егер жертөле немесе цокольдық қабаттан шығатын баспалдақ бірінші қабаттың вестибюліне шыкса, ғимараттың жердің жоғарғы бетіндегі барлық баспалдақтарда, осы вестибюльге шығатын шығуды санамағанда, тура сыртқа шығатын есіктер болу керек.

5.3.2.7 Баспалдақ торларын табиғи жарықтандыру аркыл сыртқы қабырғалардағы (жертөлелер баспалдақтарын, сондай-ақ ойын-сауық кәсіпорындары ғимараттарындағы колосник баспалдақтарын қоспағанда) саңылаулар арқылы жобалау қажет.

Бұл жағдайда стационарлық емдеу мекемелері ғимараттарында өрт болған кезде, баспалдақ торлары шамдарының автоматты түрде ашылуы қарастырылу керек.

5.3.2.8 Автоматты өрт сөндіру бүкіл ғимаратқа орнатылған жағдайда, баспалдағы ашық үй-жайларды дәліздерден және басқа да үй-жайлардан бөлу міндетті емес.

Стационарлық емдеу мекемелерінің ашық баспалдақтары өрт кезінде адамдарды эвакуациялау кезінде есепке алынбайды.

5.3.2.9 *Бөлшек сауда және қоғамдық тамақтану ғимараттарында отқа төзімділігі I және II дәрежелі баспалдақтар бірінші қабаттан екінші қабатқа дейін немесе жертөле қабатынан бірінші қабатқа дейін ашық болуы мүмкін.

Бұл ретте, бөлшек сауда кәсіпорындарына арналған баспалдақтарды немесе пандустарды тиісті сауда залдарында болған сатып алушылардың тең жартысы үшін ғана эвакуациялау жолдарының есебінде ескеру болады, ал қалған сатып алушыларды эвакуациялау үшін кемінде екі жабық баспалдақ көздеу қажет.

Ашық баспалдақтардың (немесе пандустардың) ұзындығын еденнің ең алыс нүктесінің арақашықтығынан бастап эвакуациялық сыртқа шығуға дейін қосу қажет, бірақ оның көлемі эвакуациялық өтпелердің негізгі көлеміне қосылмайды (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

5.3.2.10 *Ф.2.1 функционалдық өрт қауіптілігі бойынша ғимараттарда екі баспалдақтан артық емес саты ашық болуы керек, сондай-ақ қалған сатылар (кемінде екі) жабық баспалдақтарда болуы керек.

Ашық баспалдақтар эвакуация ретінде вестибюльдің еден деңгейінен келесі қабаттың еден деңгейіне дейін ескеріледі. Келесі қабаттарда, көрермен кешенінің үй-жайларынан, жабық баспалдақтарға әкелетін оқшауланған эвакуациялық жолдар орналастыру қажет (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 07.08.2018 ж. №175-НҚ бұйрық*).

5.3.2.11 Мақсатына қарамастан қоғамдық ғимараттар үй-жайларынан шығатын (жанғыш материалдар сақталатын қоймалар мен шеберханалардан басқа, көрермендер залдарынан, дәрісханалардан, оқу және сауда үй-жайларынан, оқу залдарынан және т. б.) есіктердің бірі тура вестибюльге, киім сақтайтын орынға, ашық баспалдақтарға жанасып тұрған әр қабаттағы холл мен фойеге шығу керек.

5.3.2.12 Цокольдық немесе жертөлелік қабатқа фойе, киім сақтайтын орын, темекі шегетін орын және дәретхана орналастырылған жағдайда, жертөлелік немесе цокольдық қабаттан бірінші қабатқа баратын бөлек ашық баспалдақтарды қарастыруға болады.

Желтартқыш баспалдақ клеткалары болмаған жағдайда, эвакуациялау үшін жұмыс галереялары мен колосник төсемінен сыртқы өрт баспалдақтарын қарастыруға болады.

5.3.2.13 Сыртқы өрт баспалдақтарын жасау қажеттілігі «Өрт қауіпсіздігіне

қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентімен және өрт қауіпсіздігі бойынша басқа да қолданыстағы нормативтік құжаттармен айқындалады.

5.3.2.14 **(Алынып тасталды – ҚТҮКШІК 07.08.2018 жс. №175-НҚ бұйрық).*

5.3.2.15 **Бір мезгілде осы қабатта болатын адамдардың көпшілігі қоғамдық ғимараттарда (кинотеатрларды, клубтарды, театрларды және спорт ғимараттарын қоспағанда) эвакуация жолдарын еңбекке үйрету және ұйықтау үй-жайлары, сондай-ақ спорттық және мәжіліс залдары, дәріс аудиториялары, осы қабатта орналасқан тамақтану және оқу залдары мен ойын-сауық үй-жайларын енін есептеген кезде анықтаған жөн (Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 07.08.2018 жс. №175-НҚ бұйрық).*

*5.3.2.15-1 «Балалардың тұрып жатқан үй-жайларынан, сондай-ақ осы үй-жайдан шыққан баспалдақтардағы эвакуация жолдарында электромагниттік құлыптарды орнату рұқсат етілмейді (Толықтырылды – ҚТҮКШІК 07.08.2018 жс. №175-НҚ бұйрық).

5.3.2.16 Эвакуациялық шығаберіс есіктерді жүк түсіру үй-жайлары арқылы жасауға жол берілмейді.

5.3.2.17 Жалпы білім беру мекемелері мен интернат ұйымдарының ғимараттарында ағаш өңдеу шеберханалары мен металл мен ағаш өңделетін құрама шеберханалардан тура немесе сыныптардан, оқу кабинеттері мен зертханалардан шығатын есік жоқ шеберханаларға жанасып тұрған дәліз арқылы сыртқа (жылытылған тамбур арқылы) шығатын қосымша есік қарастыру қажет.

5.3.2.18 Тасымалданатын арақабырғалармен бірнеше бөліктерге бөлінген үй-жайларды жобалаған кезде әр бөліктен шығатын эвакуациялық шығаберісті қарастыру қажет.

5.3.2.19 Балкондағы адамдар спорт, акт немесе көрермендер залдары арқылы эвакуацияланбауы тиіс.

5.3.2.20 Аппарат және жарық проекциясы орындарынан көрермендер кешенінің үй-жайларына шығатын шығуларды жанбайтын материалдардан жасалған өздігінен жабылатын есіктермен жанбайтын тамбурлар немесе дәліз арқылы жасауға жол беріледі.

5.3.2.21 Қоймаларға және басқа да сауда емес үй-жайларға кіретін есіктерді үй-жайлардың өндірістік топтары жағынан орналастыру қажет.

5.3.2.22 Вокзалдар ғимараттарына орналастырылатын қонақ үйлердің жеке эвакуациялау жолдары болуы тиіс.

5.3.2.23 Баспалдақ торларынан, сондай-ақ вокзал ғимараттары дәліздерінен тура сыртқа, сыртқы ашық эстакадаға немесе платформаға шығатын шыға беріс есігі бар біріктірілген жолаушылар залына шығатын есіктер эвакуациялық болып саналады.

5.4 Ғимараттарды пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.4.1 Учаскеге қойылатын талаптар

5.4.1.1 Қоғамдық ғимараттар аумағының учаскелерін орналастырған уақытта қала аумағының қала құрылыстық аймақтарға бөлінуін және функционалдық-жоспарлық білім беру ұйымдарының (нормалау объектілерінің) нормативтік талаптарын ескеру қажет.

5.4.1.2 Ғимараттарды жобалағанда, сондай-ақ учаскені аймақтарға бөлгенде келесі пункттерді ескеру қажет:

- учаске шекараларының сақталуы;
- табиғат ресурстарының сақталуы және қорғалуы, сондай-ақ инфрақұрылым, энергия шығынының азайтылуы, су сапасы;
- адамдардың өмірі мен денсаулығы, сондай-ақ маңайдағы учаскелердің қожайындары үшін қауіпсіздік шараларының сақталуы;
- жаяу жүргіншілер бағыттарының, велосипед және автокөлік жолдарының қауіпсіз орналастырылуын қарастыру;
- бағыттары негізгі жолмен қосатын, ғимаратқа апаратын жолдардың жасалуы;
- учаскенің көгалдандырылуы ағаштар көлік жүретін жолдарды, жаяу жүргіншілер жолдарының бағыттарын жаппайтындай әзірленуі тиіс;
- жарық беру аспаптарының әзірленуі, орналастырылуы.

5.4.1.3 Құрылыс тығыздығын арттыратын объектілер ретінде құрылыс габариттерін, қоғамдық ғимараттар аумағы учаскелерінің параметрлері мен функционалдық мақсатын негіздеу үшін төмендегілерді орындау қажет:

- жол-көлік және инженерлік коммуникациялардың артық жүктелуіне жол бермеу үшін қоғамдық ғимараттардан түсірілетін қосымша жүктеменің ескерілуімен көлік және инженерлік желілердің өткізу қабілетінің есептеулерін;
- учаскелерге жапсарланып тұрған аумақтардағы белгіленген функционалдық-жоспарлық білім шекарасында халықтың жалпы пайдаланыстағы көгалдандырылған аумақтармен және қоғамдық қызмет көрсету объектілерімен қамтамасыз етілуін ескере отырып.

5.4.1.4 Қоғамдық ғимараттар аумағының учаскелерінде және (немесе) құрылыс құрамында:

- келушілер мен жұмысшыларға арналған жеңіл автокөліктер қойылатын тұрақ орындары мен аялдамалар;
- ғимаратқа қызмет көрсететін жүк автокөліктері мен автобустардың тұрақ орындары мен аялдамалар орналастырылуы қажет.

5.4.1.5 Қоғамдық ғимараттардың учаскесі аумағынан шығатын (кіретін) жолдарды жергілікті көше желісінде немесе жалпы қалалық мақсаттағы магистральдік көшелердің жергілікті өтпелерінде ұйымдастыру қажет.

5.4.1.6 Қоғамдық ғимараттардың қызмет етуімен түсіндірілетін көлік ағындарының көлемі қоғамдық ғимараттар орналастырылатын орынға жанасып тұрған көше-жол желісіндегі автокөліктерінің ағынымен бірге осы көше-жол желісінің өткізу қабілетінен аспауы керек.

5.4.1.7 Аумақтың ұйымдастырылуы мен учаскеге құрылыстардың салынуы бөлек коммуникациялардың, кірулер мен вестибюльдердің ұйымдастырылуы есебінен қоғамдық ғимараттардың функционалдық мақсаты жағынан әртүрлі бөліктерінің бөлек қызмет ету мүмкіндігін қамтамасыз ету қажет. Учаске шекарасында орналасатын қызмет көрсету объектілеріне қала халқының емін-еркін кіруі қамтамасыз етілуі керек.

5.4.1.8 Жолдарды қоғамдық ғимараттардың аумағында жобалаған уақытта барынша сапалы жол жабынын қамтамасыз ету қажет.

5.4.1.9 Жолдар, өткелдер ені жеңіл, жүк көліктері, құтқару қызметі көліктері габариттерін ескере отырып есептелуі тиіс.

5.4.2 Қоғамдық ғимараттардың негізгі үй-жайларына қойылатын талаптар

5.4.2.1 Ғимарат пен оның жүктелу және эвакуациялау жүйесінің мақсатына байланысты:

- біріктірілген кіреберіс пен шығаберіс;
- бөлек кіреберіс пен шығаберіс (дүкендерде, кинотеатрларда, мұражайларда және т.б.);
- ерлер мен әйелдерге арналған бөлек кіреберістер мен шығаберістер (моншаларда, спорт павильондарында және т. б.) жасауға жол беріледі.

5.4.2.2 Есіктерді орналастырған уақытта тамбурларда келесі есік ашылғанға дейін бірінші есіктің ыңғайлы және толық жабылуын қамтамасыз ету қажет.

5.4.2.3 Тамбурларда дүңгіршіктер, лотоктар және адамдардың кедергісіз қозғалуына кедергі келтіретін басқа да құрылғылар жасауға жол берілмейді.

5.4.2.4 Вестибюльдің жоспарлауы мен кеңістікті құрылымы ғимараттың арнауымен, өлшемімен және сыйымдылығымен айқындалуы керек.

5.4.2.5 Вестибюльдердің саны ғимаратқа кіретін кіреберіс санына байланысты.

5.4.2.6 Вестибюльдің кеңістігі адамдар ағымы емін-еркін орналасуы үшін барынша бос болуы тиіс.

5.4.2.7 Гардеробтар кіреберістің қасында, бірақ вестибюль мен баспалдақтар, лифтілер, залдар және ғимараттың басқа да бөліктері арасындағы байланысты бұзбайтындай қозғалыс жолынан біраз шетте орналасуы керек.

5.4.2.8 Гигиеналық үй-жайларды басқа үй-жайлардан оқшау, бір қабаттың жоспарында да, тігінен де (бір-бірінің үстінде) ерекше тораптарға топтастыру қажет.

5.4.2.9 Санитарлық тораптардағы аспаптар (унитаздар, душтар, қол жуатын орындар және т. б.) саны мен олардың ауданы ғимараттағы адамдар санына қарай айқындалады. Аспаптар санының есебі ғимараттағы ерлер мен әйелдер арақатынасын ескере отырып жүргізіліп, ғимараттың түріне байланысты болады.

5.4.2.10 Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қосалқы үй-жайларының құрамына киім сақтайтын орын, демалу аймағы бар ойын бөлмесі, дәретхана, сондай-ақ буфет пен қызметкерлерге арналған дәретхана енгізілуі керек.

5.4.2.11 Әртүрлі жастағы топтардың топтасқан ұяшықтарын бір-бірінен және мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының басқа үй-жайларынан оқшау орналастыру қажет.

Жоғары қабаттарда орналасқан сырт киім шешетін орындар, мектепке дейінгі жастағы балалар топтарының киім шешетін орындары төменгі қабатқа орналастырыла алады.

5.4.2.12 Мектепке дейінгі білім беру және оқыту ұйымдарының ғимараттарындағы жылытылатын үй-жайлар – әйнектелген веранда-оранжереялар, сондай-ақ ашық үй-жайлар – ашық террасалар, терраса-манеждер, терраса-солярийлер ҚР ҚН 3.02-10 бойынша жобалануы тиіс.

5.4.2.13 Жалпы білім беру мекемелері мен интернат ұйымдарының ғимараттарында білім беру (ағарту) және санитарлық қадағалау органдарының келісімі бойынша ауданы олардың құрамындағы медициналық үй-жайларды қарастыру қажет.

5.4.2.14 1-4 сыныптарға арналған оқу секцияларын жас мөлшері басқа топтардағы оқушылар өтпейтіндей оқшау жобалануы тиіс.

5.4.2.15 Зертханалық және өндірістік ғимараттарды және жаратылыстану, техника ғылымдары, ғылыми-зерттеу институттарының үй-жайларын ҚР ҚН 3.02-27 сәйкес жобалау қажет.

В санатындағы зертхана үй-жайларының есіктерін әйнектелмеген, жанғыш материалдардан қарастыруға жол беріледі.

5.4.2.16 Әкімшілік мақсаттағы үй-жайларды ҚР ҚН 3.02-08 талаптарын ескере отырып жобалау керек.

5.4.2.17 Иондаушы сәулелену көздері орналасқан рентген кабинеттерінің, сәуле терапиясы бөлімшелері үй-жайлары мен кабинеттерінің процедура жүргізілетін бөлмелерін, I және II кластағы жұмыстар жүргізілетін радиоизотопты диагностика зертханалары үй-жайларын жүкті әйелдер мен балалар жататын палаталармен шектестіріп (көлденең және тігінен) орналастыруға жол берілмейді.

5.4.2.18 Акт және спорт залдардың, олардың ауданын, сонымен қатар клубтық жұмысқа арналған үй-жайлардың орналастырылуын тиісті мәдени-ағарту мекемелерінің және спорттық-сауықтыру ғимараттары мен құрылыстарының пайдалануына немесе оқу орындарының аталған үй-жайларына халықтың қызмет көрсетуіне қарай жергілікті жағдайларға байланысты нақтылау қажет.

5.4.2.19 Санитарлық-тұрмыстық үй-жайларды қызмет көрсететін қызметкерлер, жұмысшылар және т.б. үшін, сондай-ақ келушілер, көрермендер және т. б. үшін бөлек қарастыру қажет. Санитарлық аспаптар есебін жүргізу үшін ерлер мен әйелдердің ара-қатынасын жобалау тапсырмасының технологиялық бөлігінде атап көрсету қажет.

5.4.3 Биіктігі 28 м және одан артық ғимараттарға қойылатын қосымша талаптар

5.4.3.1 Қоғамдық биік ғимарат аумағының ұйымдастырылуы мен учаскесіне құрылыстардың салынуы ғимараттың функционалдық мақсаты жағынан әртүрлі бөліктерінің бөлек пайдаланылу мүмкіншілігін қамтамасыз ету керек. Аймақтардың құрамы мен учаскенің аймақтарға бөлінуіне қойылатын талаптар әрбір нақты жағдайда белгіленеді. Ғимараттың тұрғын бөлігіне жататын аумақ, адамдар жақындайтын жолдар, көлікпен жақындайтын жолдар оқшауланған болуы керек.

5.4.3.2 Биік ғимараттың аумағы қоршалу және қажет болған жағдайда, көлік құралдарының бұзуына жол бермейтін физикалық кедергілермен жабдықталуы керек.

5.4.3.3 Аумақта ғимараттан эвакуацияланатын адамдардың жан-жаққа таралуын қамтамасыз ететін өткелдерді, алаңқайларды және т. б. қарастыру қажет.

5.4.3.4 Ғимаратқа көлікпен жақындайтын жерлерге, ғимарат пен қатынау аймақтарына кіретін жерлерде бақылау-өткізу пункттерінің немесе қауіпсіздік қызметі постыларының ұйымдастырылуы талап етіледі.

5.4.3.5 Биік ғимаратта халыққа қызмет көрсету мекемелерін орналастырған уақытта жапсарлас аумақ шекарасында келушілердің көлемі үлкен заттары сақталатын камералар үй-жайы болу керек.

5.4.3.6 Жеке көлікке арналған тұрақтарды жертөлелік және цокольдық қабаттарда, ғимараттың стилобатты бөлігінде орналастыруға жол беріледі.

5.4.3.7 Биік ғимараттарда тұрғындар мен ғимаратты жалға алушылардың жеке көліктеріне арналған тұрақтарды ғана ұйымдастырған жөн. Көлік тұрақтарына кіреберіс жерде тыйым салынған заттар мен материалдардың рұқсатсыз өткізілуіне жол бермеу үшін тексеру алаңқайлары (шлюздері) жабдықталу қажет.

5.4.3.8 Биік ғимараттардың айналадағы құрылыс объектілерінде көлеңке түсіру ықпалын есептеген кезде инсоляциялық графикті пайдалану қажет.

5.4.3.9 Биіктігі 28 м және одан артық ғимараттарда баспалдақ клеткаларын түтін баспайтындай етіп қарастыру қажет.

Түтін баспайтын баспалдақ клеткаларына кіретін жерлерді қабат аралық лифт холдары арқылы жобалауға жол беріледі. Түтін баспайтын баспалдақ торларын ғимараттардың сыртқы қабырғаларының ішкі бұрыштарына орналастырмаған жөн.

Желдеткіштер жұмысы, шахталар мен клапандар қимасы есептеумен анықталады.

5.4.3.10 Ауа тіреліп тұратын баспалдақ торларының қабырғаларында сыртқы қабырғалардағы терезе саңылаулары мен әр қабаттардағы дәліздерге, вестибюльдерге немесе сыртқа апаратын есік саңылауларынан басқа, сондай-ақ артық қысым болу мақсатында ауа кіретін саңылаулардан басқа өзге саңылау болмауы тиіс.

5.4.4 Коммуникациялық кеңістік

5.4.4.1 Баспалдақтар саны мен олардың ғимарат жоспарында орналасуы сәулет-жоспарлау шешіміне, ғимараттың отқа төзімділік дәрежесіне, қабаттар санына және адамдар ағымының қарқындылығына байланысты болуы тиіс.

5.4.4.2 Баспалдақпен жүрген кезде қозғалыстың біркелкі болуын қамтамасыз ету үшін және жазатайым жағдайларға жол бермеу үшін (әсіресе апатты жағдайларда) маршрутты бірдей ұзындықта, ал басқыштардың астарын бірдей биіктікте жобалаған дұрыс.

5.4.4.3 Жолаушылар лифтілерінің санын апатты жағдай болған жағдайда, эвакуациялаудың қамтамасыз етілетіндігін ескере отырып есептеу арқылы белгілеу қажет. Егер ғимараттағы тік көліктің есептеуі бойынша бір ғана жолаушылар лифтісін орнату жеткілікті болса, қосалқы лифтіні адамдарды тасымалдауға жол берілген жүк лифтісімен алмастыруға жол беріледі.

Жүк лифтілерін қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес қарастыру қажет.

5.4.4.4 Лифтілердің ғимараттарда орналасуы келушілердің кеңістікте тез және жаңыласпай бағдарлануын қамтамасыз етіп, вестибюльдер мен дәліздерде қиылысатын ағымдардың жиналуына жол бермеу керек.

5.4.4.5 Жолаушылар лифтілерінен шығатын есіктерді лифт холы арқылы жобалау қажет.

Жанғыш материалдар сақталып, қайта өңделетін қоймалардан және басқа да үй-жайлардан тура лифт холына шығатын есіктердің жасалуына жол берілмейді.

5.4.4.6 Шахталар мен лифтілердің машиналар тұратын үй-жайлары мектепке дейінгі тәрбие беру және оқыту ұйымдарындағы балалар болатын үй-жайларына; оқу орындарындағы сабақтар өтетін үй-жайларына, қоғамдық ғимараттарда орналасқан

тұрғын үй-жайларға, көрермендер залдарына және оқу залдарына, клуб және жұмыс үй-жайларына және адамдар үнемі іште болатын кабинеттерге тура жанаспауы тиіс.

Емдеу және амбулаторлық-поликлиникалық мекемелерде, санаторийлерде шахталар мен лифтілер машиналары мен көтергіштері тұратын үй-жайларды палаталар мен емдеу-диагностикалау кабинеттерінен шу естілмейтін қашықтықта орналастыру қажет.

5.4.4.7 Лифт шахталарының есіктері жертөлелік және цокольдық қабаттарда өртке қарсы арақабырғалармен қоршалған тамбур-шлюздерге шығу керек. Тамбур-шлюздердің есіктері өртке қарсы, өздігінен жабылатын, нығыздалған жаппасы болу керек, ал лифт шахталары жақтан жанатын материалдардан (әйнектелмеген) жасалған болады.

5.4.4.8 Эскалаторларды әмбебап дүкендерде, бекеттерде, метро бекеттерінде және жүріп-тұратын адамдар көп болатын басқа да орындарда пайдалану ұсынылады. Эскалаторлар жолаушылардың барынша үлкен қарқынмен тоқтаусыз көтеріліп қамтамасыз ету қажет.

5.4.4.9 Эскалаторларды адамдар ағымының қозғалу бағыты мен көлеміне сәйкес орналастыру қажет.

5.4.4.10 Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін эскалаторлар ғимарат қабаттарының арасындағы байланыс құралдары ретінде отқа төзімді баспалдақ торларында орналасқан кәдімгі баспалдақтармен қосарлану қажет. Мұндай кезде баспалдақтардың эвакуациялық өткізу қабілеті бүкіл орнатылған эскалаторлардың ең жоғары өткізу қабілетінен төмен болмауы тиіс.

5.4.5 Қоқыстарды шығару және шандарды тазалау

5.4.5.1 Қоғамдық ғимараттарда қоқыстарды шығару және шанды тазалау, қоқысты уақытша (санитарлық нормалар шегінде) сақтау жүйесін және қоқыстың шығарылу мүмкіншілігін қарастыру қажет.

Қоқыстарды ғимараттан шығару құралдары ғимарат орналасқан елді мекенде қабылданған тазалау жүйесімен байланыстырылуы керек.

5.4.5.2 Ірі қоғамдық ғимараттар мен кешендерде қоқыс шығарудың пневматикалық жүйелерін оларды пайдаланудың техника-экономикалық мақсаттылығына қарай айқындау қажет.

Қоқыс құбырларын басқа қоғамдық ғимараттарға жасау қажеттілігі пайдалану қажеттілігі кезінде белгіленеді.

5.4.5.3 Қоқыс құбырларымен жабдықталмаған ғимараттар үшін қоқыс жинау камерасын немесе шаруашылық алаңқай (қалаларда қатты жабынды болуы міндетті) қарастырылуы керек.

Сауда және қоғамдық тамақтану объектілерінде тамақ қалдықтары мұздатқыш камераларда немесе басқа да суытылатын үй-жайларда уақытша сақталуы керек.

5.4.5.4 Стационарлық емдеу мекемелерінде қоқыс салғыштар жобалауға жол беріледі. «Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережесінің талаптарына сәйкес медициналық

қалдықтарды кезекті тасымалдау мен қауіпсіз кәдеге жарату арқылы оларды жинау мен өңдеу үшін арнайы үй-жайлар мен контейнерлер қарастыру керек.

5.4.5.5 Қоқыстарды ғимараттан шығару жүйесін бір тәулікте жиналатын қоқыстың аймақтық нормативтеріне қарай (ғимаратты көріктендіру дәрежесін ескере отырып) есептеу қажет.

5.4.5.6 Қоқыс салғыштың дінгегі ауа өткізбейтін және құрылыс конструкцияларынан дыбыс оқшауланған болуы және тұрғын ғимараттарға, сондай-ақ адамдар үнемі іште болатын қызметтік үй-жайларға тиіп тұрмауы керек.

5.4.5.7 Қоқыс жинау камерасын тура қоқыс салғыш дінгегінің астына орналастыру қажет.

5.4.5.8 Қоқыс жинау камерасын тұрғын бөлмелер астына немесе олармен шектестіріп, сондай-ақ адамдар үнемі іште болатын үй-жайлардың астына орналастыруға жол берілмейді.

5.4.5.9 Вакуумдық шаң тазалайтын орталық немесе құрама жүйелерді басқа ғимараттарда пайдалануға қажетті болған жағдайда жобалау қажет.

Қалған жағдайларда үй-жайлардағы шаңның тұрмыстық шаңсорғыштармен тазалануы немесе қолмен (ылғалды) тазалануы қарастырылуы қажет.

5.4.6 Үй-жайды табиғи жарықтандыру және инсоляция

5.4.6.1 Жобалау кезінде адамдар денсаулығы мен қоршаған табиғи ортаны қорғау бойынша санитарлық-эпидемиологиялық талаптардың орындалуы қамтамасыз етілуі керек.

5.4.6.2 Қоғамдық ғимараттардағы үй-жайлардың табиғи және жасанды жарықпен жарықтандырылу деңгейі ҚР ҚН 2.04-01 және қолданыстағы санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес келуі керек.

5.4.6.3 Қоғамдық ғимараттар үй-жайларындағы жалпы жарықтандыру біркелкі болуы керек. Жалпы жергілікті жарықтандыруды:

- стационарлық ірі жабдығы бар үй-жайларда (дүкендердің сауда залдары, мұрағат және кітап сақтау орындары);

- экспозиция жазықтықтары тұрақты көрме үй-жайларында;

- жұмыс орындары жекелеген учаскелерге (тігу және жөндеу шеберханалары, кір үтіктеу орындары, зертханалар) жиналған топ болып орналасқан үй-жайларда,

- әртүрлі учаскелерінде талап әрқалай жарықтандырылуды талап ететін әртүрлі дәлдіктегі жұмыстар орындалатын үй-жайларда қарастыру қажет.

5.4.6.4 Табиғи жарықтандырусыз төмендегідей орындарды жобалауға болады:

- жертөле қабаттарына орналастыруға болатын үй-жайларды;

- акт залдарын;

- конференц-залдарды, дәрісханалар мен кулуарларды;

- дүкендердің сауда залдарын;

- тамақтану блогының ас үй ыдыстары жуылатын орындарды, буфеттерді және мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту ұйымдарының қызмет көрсетуші қызметкерлерінің бөлмелерін;

- көрсету, спорттық-көрсетілім және спорттық-ойын-сауық залдарын;

- мұз жабыны бар спорт залдарын, спорт құрылыстарының нұсқаушылар мен бапкерлер құрамының бөлмелерін;

- наркоз жасау, ота жасау алдындағы бөлмелерді, секциялы және секция алды, функционалдық, эндоскопиялық, сәулелі диагностика кабинеттерін; гало- және спелеотерапия процедураларын жүргізу, клизма жасау бөлмелерін; аппарат тұратын, салмақ өлшеу, термостат тұратын бөлмелерді, микробиологиялық бокстарды; қызмет көрсететін қызметкерлердің бөлмелерін, емдеу мекемелерінің стационарларындағы тамақтану блогының және тамақ ішу үй-жайларын; буфеттерді, кір жуатын бөлмелерді, дезинфекциялық өңдеу және емдеу-сауықтыру мекемелерінің үй-жайларын; сондай-ақ рентгенодиагностикалық кабинеттердің процедура жүргізу бөлмелері жобаланады;

- тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарына келушілерге арналған салондарды;

- санитарлық өткізу орындарын; дәретханаларды; киім ауыстыратын бөлмелерді; душтарды; қоймаларды; құрғақ бу моншалары үй-жайларын; солярийлер үй-жайлары мен процедура жасау бөлмелерін; бассейн жанындағы нұсқаушы бөлмесін, қызметкерлер бөлмелерін;

- автокөлік тұрақтарына арналған үй-жайларды.

5.4.6.5 Тек екінші жарықпен жарықтандыруды табиғи жарықтандырусыз (қоймаларды, дүкендердің сауда залдарын және кітап сақтау орындарын санамағанда) жобалауға болатын үй-жайларда; дәретханаларда, изолятордың қабылдау бөлмесінде және мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту ұйымдарының ас үй ыдыстарын жуатын бөлмелерде, сондай-ақ киім ауыстыратын бөлмелер мен монша мен монша-сауықтыру кешендеріндегі күту орындарында, сонымен қатар пациенттер процедуралардан кейін уақытша демалатын үй-жайларда қарастыруға болады.

5.4.6.6 Бір, екі қабатты ғимараттарда күннен қорғауды көгалдандыру арқылы қамтамасыз ету қажет.

5.4.6.7 Оқу орындарындағы рекреация ретінде пайдаланылатын дәліздерге табиғи жарық түсуі керек.

5.4.6.8 Технологиялық талаптар бойынша ауаның кіруіне жол бермейтін немесе ауаны баптауды қарастыру қажет болатын үй-жайларды қоспағанда, табиғи жарық түсетін үй-жайларды фрамугалар, желкөздер немесе басқа да құрылғылар арқылы желдету керек.

5.4.6.9 III және IV климаттық аудандар үшін жобаланатын ғимараттарда адамдар үнемі жүретін үй-жайлардың бұрыштан немесе өтпелі желдетілуі (соның ішінде дәліз немесе шектесіп тұрған үй-жай арқылы) қарастырылуы керек.

5.4.6.10 Топтастырылған мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту ұйымдарының 1-4 сыныптар оқитын сынып үй-жайларының және интернат ұйымдары мен интернат ұйымдарындағы жатын бөлмелердің орналастырылуы ҚР ҚН 3.01-01 сәйкес инсоляцияны қамтамасыз етуі қажет.

5.4.6.11 Топтастырылған мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту ұйымдарының, жалпы білім беретін мекемелердің және интернат ұйымдарының үй-жайларының жарықтандырылуына (бүйір жақтан, жоғарыдан немесе құрама) қарамастан, жарықтың сол жақ шеттен таралуын қарастыру қажет. Нормативтік табиғи жарық жеткіліксіз болған жағдайда, қосымша жасанды жарық қажет.

5.4.6.12 Табиғи жарықпен (жоғарыдан көлбеу): киім шешетін бөлмелер мен топтасқан ұяшықтардың дәретханаларын, балалар мен ересектерді психологиялық

шынықтыру бөлмелерін («үй бұрышы»), қызметкерлер бөлмелерін, музыкалық және дене шынықтыру жаттығулары залдарын, бассейн ваннасы бар залды, бассейн жанындағы шынығу залын, құрғақ жүзу залдарын, балалар үйірмелері мен секцияларының үй-жайларын, коммуникациялық-рекреациялық кеңістікті жарықтандыруға жол беріледі.

5.5 Инженерлік қондырғылар

5.5.1 Жылыту, желдету және ауа баптау

5.5.1.1 Қоғамдық ғимараттардағы жылытуды, желдетуді, ауа баптауды және апаттық түтінге қарсы желдетуді ҚР ҚН 4.02-01 талаптарына және осы бөлімнің талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.5.1.2 Оларда қызмет көрсетілетін басылымдарға кіріктірілме жеке жылу пунктін бөлек кіретін есігі бар бөлек үй-жайларға орналастыру немесе желдету және ауа баптау қондырғылары тұрған үй-жайлармен біріктіру қажет.

5.5.1.3 Қоғамдық ғимараттардың жылыту жүйелерінің есебін жүргізу үшін үй-жайлардағы ішкі ауа температурасының есептелген шамасын тиісті ғимараттарға немесе үй-жайларға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптарда келтірілген ең төмен температура көрсеткіштеріне тең етіп алу қажет.

5.5.1.4 Қоғамдық ғимараттар үй-жайларында жұмыс уақытының басында талап етілетін параметрлер қамтамасыз етілген жағдайда жұмыс емес уақытында микроклимат көрсеткіштерін азайтуға жол беріледі.

Ауа жинау құрылғыларының лас ауа, газ, су кірмейтін орындарға қойылуын қарастыру қажет.

5.5.1.5 Қоғамдық ғимараттар үй-жайларында ауаның таралу схемасын ауаның әрқалай таралуын есептеу негізінде қабылдау қажет.

5.5.1.6 Қоғамдық ғимараттар үй-жайларында тарту ағымының аэродинамикалық және жылу сипаттамаларын, сондай-ақ келетін ауаның көлемі мен температурасы өзгерген кезде, қызмет көрсетіліп отырған аймақтың радиусын өзгертетін ауа таратқыштарды қолдану қажет.

Келетін ауаның ең жоғары жылдамдығы акустикалық есеппен және ауаның тарау есебімен анықталады.

5.5.1.7 Мектепке дейінгі жастағы балалар үнемі болатын үй-жайларда шеттері үшкір жылыту аспаптарының сыртында аспапты тазалап тұруға мүмкіндік беретін алынбалы ағаш тор болуы керек.

5.5.1.8 Жалпы білім беру мекемелері оқу үй-жайларынан ауаның ҚР ҚН 4.02-01 талаптарын ескере отырып, рекреациялық үй-жайлар мен санитарлық тораптар, сондай-ақ сыртқы әйнектелу арқылы эксфильтрациялау есебінен шығуын қарастыру қажет.

Оқу үй-жайларында механикалық немесе орталықтандырылмаған ауа жіберіп желдетуді жобалаған уақытта сағатына бір мәрте алмасу есебімен табиғи ауаны сорып желдетуді қарастыру қажет.

Ауалы жылыту кезінде оқу үй-жайларынан тарту арналарын жобалау қаже емес.

5.5.1.9 Оқу үй-жайларының ауамен жылыту жүйелеріндегі ауаның тек жұмыс уақытынан тыс уақытта қайта циркуляциялануына жол беріледі.

5.5.1.10 Жалпы білім беретін мекемелер асханаларындағы ауа алмасуды асудің технологиялық жабдығы шығаратын артық жылудың жұтылуына қарай есептеу қажет. Тамақтану блогының өндірістік үй-жайларына ауаның түстену залы арқылы берілуін қарастыру қажет.

5.5.1.11 Ауа тарту-сору желдету жүйелерін көрермендер және клуб кешендерінің үй-жайлары, сахнаға (эстрада) қызмет көрсету үй-жайлары, сондай-ақ әкімшілік-шаруашылық үй-жайлар үшін үшін бөлек қарастыру қажет.

5.5.1.12 Мәдени-ойын-сауық ғимараттарындағы жылытуды, желдетуді және ауа баптауды қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.5.1.13 Дәрісхана және оқу залдары мен кітапханалардың кітап сақтау қоймалары үшін табиғи жолмен іске келтірілетін ауа тарту желдеткішін жасауға болады.

5.5.1.14 Кітапханалардың кітап сақтау қоймалары үшін сыртқы және қайта циркуляциялау ауасының технологиялық тапсырмамен белгіленген үй-жайдағы шекті рұқсат берілетін концентрацияға дейін шаңнан тазалануы қарастырылуы керек. Кетірілетін ауаның көлемін үлкен кітап сақтау қоймасы бойынша бір сағаттағы алты еселік алмасу есебімен белгілеу қажет.

5.5.1.15 Ылғалды және сулы режимдегі үй-жайларда жылыту аспаптарын орналастыру үшін сыртқы қабырғаларға қуыстарға жасауға жол берілмейді.

Санитарлық тораптар мен темекі шегу орындарынан ауа тарту жүйесін душтардан шығатын ауаны тартып желдету жүйесімен біріктіруге болады.

Бассейн ванналарының залдарын қоспағанда, ауаның зал үй-жайларынан ауа тарту жүйелерімен табиғи жолмен кетірілуін қарастыру қажет.

5.5.1.16 Желдетумен және ауа баптаумен біріктірілген спорт залдардың ауамен жылыту жүйелерінде ауаның қайта циркуляциялануына жол беріледі.

5.5.1.17 Санаторийлер мен демалу мекемелерінің жатын бөлмелерінен ауа тарту желдеткішін, әдеттегідей, табиғи жолмен іске асыруды қарастыру қажет.

5.5.1.18 Тұрғын бөлмелер мен санитарлық тораптары бар нөмірлерден ауаның санитарлық тораптар арқылы шығарылуын қарастыру қажет.

5.5.1.19 Кез келген климаттық ауданда орналасатын 4, 5 жұлдызды қонақ үйлерде түстену залдарындағы ауаның және жылу көп бөлінгенде өндірістік үй-жайлардағы объектілерді баптау, сондай-ақ қалған үй-жайларда ауа тарту-сору желдетуі қарастырылуы керек.

5.5.1.20 Ауа баптау ота жасау, наркоз, босану алды, босану, босанудан кейінгі палаталарда, жан сақтау бөлмелерінде, интенсивті терапия палаталарында, күйік шалған науқастарға арналған бір орынды және екі орынды палаталарда, жаңа туған, шала туған, жарақатталған балаларға арналған палаталарда, барокамера залдарында, сондай-ақ патогені флорадан бос (ПФБ) жануарларға арналған виварийлердің зарарсыздандырылған аймағында міндетті болып табылады.

Инфекциялық, оның ішінде туберкулез бөлімшелерінде механикалық жолмен іске келтірілетін ауа тартып желдету жеке арналар арқылы әр бокста немесе жартылай бокста жасалады және ол ауаны зарарсыздандыру құрылғыларымен және бактерияға қарсы сүзгілермен жабдықталуы керек.

Шағын ота жасау стационарлар мен емханаларда, сондай-ақ толықтай кюветтермен жабдықталатын палаталарда ауа баптауды қарастырмау қажет.

5.5.1.21 Ауылдық елді мекендерде құрылыс жүргізу үшін жобаланатын ауруханалар бөлімшелері палаталарында желдету орындарындағы ауаның ылғалдануын қарастырмауға жол беріледі.

5.5.2 Сумен қамту және канализация

5.5.2.1 Қоғамдық ғимараттарда ҚР ҚН 4.01-01 талаптарына сәйкес жобалау қажет шаруашылық-ауыз су, өртке қарсы және ыстық сумен қамту, су бұру (канализация) және су ағатын суағарларды қарастыру қажет.

Маусымдық сипаттағы есу базалары үшін ассенизациялау машиналарымен босатылып су бұру суағарларына арналған жинақтауыш-резервуарлар қарастырылады.

5.5.2.2 Сумен қамту жүйесі пайдалану барысында судың санитарлық-техникалық аспаптарға, су жинау арматурасына, технологиялық жабдыққа, өрт сөндіру крандарына үздіксіз берілуін қамтамасыз ету қажет. Су сапасы гигиеналық нормалар талаптарына сай келу керек.

5.5.2.3 Ыстық сумен қамту жүйесі келесідей талаптардың орындалуымен пайдаланылуы тиіс:

- құбырлар мен олардың бірігулері, тікқұбырлар, арматураға жалғайтын жеткізгіштер герметиктелген болуы және одан су ақпауы тиіс;

- жабдықтар мен құбырлардың су жинау арматурасы, өрт сөндіру крандары, бекітпелер реттеу арматурасы техникалық жөнделген болуы тиіс;

- тұтынушыларға берілетін судың температурасы мен сапасы жобалық параметрлерге сай келу керек;

- ыстық сумен қамту жүйесі жұмыс істеген кезде шығатын шу деңгейі санитарлық нормалармен және ережелермен белгіленген нормалардан аспауы тиіс.

5.5.2.4 Канализация жүйесі келесідей талаптардың орындалуымен пайдаланылуы тиіс:

- құбырлар мен олардың бірігулері герметиктелген болуы тиіс;

- санитарлық аспаптардың гидравликалық бекітпелерінің ақаулары болмау керек;

- санитарлық, тексеру, тазалау аспаптары және траптар, арматура техникалық жөнделген болуы тиіс.

5.5.2.5 Шаруашылық-ауыз су құбырына ғимаратқа кіру, су өлшеу торабы, бөлетін желі, санитарлық аспаптарға жеткізгіштер, араластырғыш, бекіткіш және реттеуіш арматура кіруі керек.

5.5.2.6 Тұрмыстық қызмет көрсететін кіріктіріме кәсіпорындарды сумен қамтамасыз ету сенімділігін қамтамасыз ету үшін ғимарат пен кәсіпорындарға арналған тұрғын бөліктегі су құбырын кіргізуді бөлек жобалау қажет.

5.5.2.7 Шаруашылық қажеттілік пен қоғамдық тамақтану қажеттілігіне ыстық су тұтыну режимі мен көлеміне байланысты ыстық су құбырының орталықтандырылған жүйесін немесе жергілікті су жылытқыштарды қарастыру қажет.

5.5.2.8 Өртке қарсы су құбыры жүйелерінің жобалануын қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттар талаптарына сәйкес орындау қажет.

5.5.2.9 Шаруашылық-ауыз су құбыры жүйесінде берілген қысымды қамтамасыз ету үшін қысым реттеуіштердің орнатылуын қамтамасыз ету қажет.

5.5.2.10 Ғимараттарға кіретін суық және ыстық су жеткізетін құбырларға және қоғамдық тамақтану үй-жайларына апаратын тармақтарға параметрлері қолданыстағы нормалар талаптарына сай келуі тиіс су есептеуіштерді орнату қажет.

5.5.2.11 Әкімшілік және тұрмыстық ғимараттардың жекелеген үй-жайларына апаратын тармақтарға су есептеуіштерді орнатуға жол беріледі.

5.5.2.12 Тұрмыстық және өндірістік канализация желілерін бөлек жобалау қажет. Мұндайда қоғамдық тамақтану үй-жайларының тұрмыстық канализация желілері әкімшілік және тұрмыстық ғимараттардың тұрмыстық канализация желілерімен біріктірілуі керек.

5.5.3 Электр техникалық және әлсіз тоқты құрылғылар

5.5.3.1 Қоғамдық ғимараттарда электр жабдықтарды, электр жарықтандыруды, қалалық телефон байланысы мен телевизияны, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген талаптарға сәйкес терроризмге қарсы жүйені көздеу керек. Пайдалану қажеттілігі кезінде ғимараттар кешендері, бөлек ғимараттар немесе үй-жайлар жергілікті (ішкі) телефон байланысымен, сымды таратылымды және телевизия, дыбыс оқшаулау, сөйлеген сөздерді күшейту және синхрондап таратуы, құрылымдалған кабельдік желісі (ҚКЖ), деректер жіберудің ақпараттық жүйесі (интернет) қондырғылары, уақыттың дабыл жүйесі, өрт және күзет дабыл жүйесі және өрттің шыққанын хабарлайтын жүйелері, газдалу дабыл жүйесінің құрылғылары, инженерлік жабдықтарды автоматтандыру және диспетчерлеу жүйелері және құрылғылардың басқа да түрлері бар жергілікті қондырғылармен, сондай-ақ кешенді әлсіз ток желісімен жабдықталады (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық*).

5.5.3.2 Қоғамдық ғимараттардың электр техникалық құрылғыларын Қазақстан Республикасының Электр қондырғыларды орнату ережелеріне, ҚР ҚН 2.04-01, сондай-ақ «Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына және байланыс пен энергетика мәселелерін реттейтін басқа да нормативтік-техникалық құжаттар талаптарына сәйкес жобалау қажет.

5.5.3.3 Қоғамдық ғимараттарды найзағайдан қорғауды қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес телевизиялық антенналар мен телефон желісінің құбыр тұғырларының болуының ескерілуімен орындалуы керек.

5.5.4 Газбен қамтамасыз ету

5.5.4.1 Қоғамдық ғимараттардың газбен қамту жүйелерін ҚР ҚН 4.03-01 және газ шаруашылығындағы қауіпсіздік ережелер талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.5.4.2 Газ жабдығын ясли-балабақшалар, буфеттер, асүйлер және театрлар мен кинотеатрлар кафесіне орнатуға жол берілмейді.

5.5.4.3 Емдеу және амбулаторлық-поликлиникалық мекемелерде орталықтандырылған газбен қамтуды тек тағам дайындау қызметінің үй-жайларында, орталық ас дайындау орындарында, зертханаларда және бөлек тұрған ғимараттарға орналастырылатын стоматологиялық емханаларда ғана қарастыруға болады.

5.5.4.4 Ғимараттың тұрғын объектілеріне кіріктіріме (кіріктіріме-жапсарлас) қоғамдық тамақтану, сауда, тұрмыстық қызмет көрсету үй-жайларына газ жабдығын орнатуға жол берілмейді.

5.6 Мүмкіндігі шектеулі келушілер үшін қолжетімділік талаптары

5.6.1 Қоғамдық ғимараттар мен құрылыстарды жобалаған кезде ҚР ҚН 3.06-01 талаптарын ескере отырып, халықтың барлық санаттарының, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі топтардың қызметтерді пайдалануына бірдей мүмкіншіліктер жасау қажет.

Мүгедектер мен қарттарға арналған арнаулы мекемелер ғимараттарын ҚР ҚН 3.02-05 талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.6.2 Тарихи, көркем немесе сәулет құндылығы бар ғимараттардың бейімдеу қажеттілігі мен дәрежесі (формалары) тиісті деңгейдегі ескерткіштерді қорғау органдарымен келісіледі.

5.6.3 Мүмкіндігі шектеулі келушілер үшін қолжетімді қоғамдық ғимараттардың жобалық шешімдерінің сапасына мынадай міндетті талаптар орындалған жағдайда қол жеткізілуі керек:

- қызмет көрсету орындарының қолжетімді болуы, келушілердің кедергісіз жүріп-тұруы қамтамасыз етілуі;
- келушілердің қозғалу жолдарының, қызмет көрсету және демалу орындарының қауіпсіздігі;
- келушілердің толыққанды және сапалы ақпаратты уақытылы алуының қамтамасыз етілуі;
- келушілердің жүретін және қызмет көрсететін ортасының жайлы болуы.

Жобалау шешімдері, мүмкіндігі шектеулі келушілерге арналған жобаланатын құрылғылар мен іс-шаралар ғимараттардың пайдалану тиімділігін, сондай-ақ келушілердің өзге санаттарының қызметтерді пайдаланудағы ыңғайлылықты төмендетпеуі керек.

5.6.4 Жобаларда қала құрылысының талаптарына сәйкес мүмкіндігі шектеулі келушілер үшін мекеменің немесе кәсіпорынның учаскесімен ешбір кедергісіз және ыңғайлы жүріп-тұруы қарастырылуы қажет.

5.6.5 Ғимаратта мүмкіндігі шектеулі келушілерге лайықталған, жердің үстіңгі қабатынан, сонымен қатар осы ғимаратпен біріктірілген және мүмкіндігі шектеулі келушілерге қол жетімді жер асты немесе жер үсті өткелінен кіретін жер болуы керек.

Кіретін жерде бақылау болған жағдайда, әртүрлі топтағы мүгедектердің өтуіне бейімделген қажетті көлемде бақылау құрылғыларын қарастыру қажет.

5.6.6 Мүмкіндігі шектеулі келушілер баратын үй-жайларды, қызмет көрсету аймақтары мен орындарын жердің бетіне жақын деңгейде орналастыру қажет. Өзге жағдайларда баспалдақтар, пандустар, лифтілер және мүмкіндігі шектеулі келушілер үшін басқа да керек-жарақтар қарастырылуы керек.

5.6.7 Қозғалыс жолдарындағы ұзын көлбеулердің бәрі пандустар үшін жол берілген параметрлерден аспауы керек.

5.6.8 Ғимараттарда лифтілер болмаған және пандустарды орнату мүмкін болмаған жағдайда, кресло-арбалардағы келушілердің жеке пайдаланылуына лайықталған арнайы

көтергінің немесе лифтің орнатылуын қарастыру қажет. Олардан шығатын шығуларды мүгедектер баратын үй-жайлар бар қабаттардың деңгейінде орналастыру қажет.

5.6.9 Мүмкіндігі шектеулі келушілерге арналған ғимараттың сыртқы жағынан орналастырылатын кіру алаңдары, баспалдақтар және көтергіш құрылғылар атмосфералық жауын-шашыннан қорғалуы керек (кем дегенде қалқалар болуы керек).

Аталған элементтердің қозғалыс жолдарындағы жабындардың беті берік, су тигенде тайғанамайтын болу керек және мүмкіндігі шектеулі келушілердің қозғалысын қиындатпауы қажет.

5.6.10 Мүмкіндігі шектеулі келушілердің ғимараттың ішімен жүру жолдарын (габариттерді, көлбеулерді, шығыңқы жерлерді, саңылауларды) апатты жағдайларға есептелген жағдайларды ескере отырпы, адамдарды ғимараттардан эвакуациялау жолдарына арналған нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес жобалау керек.

Екінші және одан жоғары қабаттардан эвакуациялау үшін қызмет атқаратын пандус ғимараттан сыртқа шығатын шығаберіспен тікелей байланыстырылуы керек.

5.6.11 Эвакуациялау жолдарына автоматты немесе жартылай автоматты есіктер жасалған жағдайда оны айқара ашылатын саңылаулармен қосарлау қажет.

5.6.12 Марш пен баспалдақ торы шегіндегі барлық баспалдақтардың, сондай-ақ сыртқы баспалдақтар геометриясы және өту жерінің ені мен көтерілу биіктігі жағынан бірдей болуы керек.

5.6.13 Амфитеатр бар дәрісханаларда, көрермендер мен дәрісхана залдарында, кресло-арбалардағы көрермендерге арналған орындардың немесе аймақтардың қасында қауіпсіздік шараларын (қоршау, буфер жолағы, поребрик және т. б.) қарастыру қажет.

5.6.14 Мүмкіндігі шектеулі келушілер жалғыз қалуы мүмкін тұйықталған кеңістіктер (лифт кабинасы, дәретхана кабинасы және т. б.) диспетчермен немесе кезекшімен арадағы екі жақты төтенше, оның ішінде құлағының мүкісі бар тұлғаларға арналған байланыспен жабдыкталуы (ғимаратта мұндай құрылғылар болған жағдайда) керек. Мұндай үй-жайларда апаттық жарықтандыру қарастырылуы керек.

5.6.15 Ақпарат мүмкіндігі шектеулі келушілердің барлық санаттарына қолжетімді болуы тиіс. Қоғамдық ғимараттардың ақпараттық құралдар жүйесі келушінің уақытылы бағдар алуын қамтамасыз ететіндей, үздіксіз, сондай-ақ оның объектілер мен болған орындарды бірден тануын қамтамасыз ететіндей болуы керек.

5.6.16 Мүмкіндігі шектеулі келушілер үшін қолжетімді кіру топтары, коммуникациялар, қызмет көрсету үй-жайлары мен аймақтар, сондай-ақ мүгедектер автокөліктерін қоюға арналған орындар белгіленген халықаралық үлгідегі белгілермен белгіленуі тиіс. Бұл жерде көрсетілетін қызметтер түрі мен көрсетілетін орны туралы және ықтимал қауіп туралы көрнекі, дыбыстық және түйсікті ақпарат жүйелерін қарастыру қажет.

5.6.17 Мүмкіндігі шектеулі келушілер баратын үй-жайлар мен аймақтарда адамдарға өрт жөнінде хабар беретін жүйеге қосылған қосарланған (дыбыстық және визуалдық) сигнализацияны қарастыру қажет.

Жарықты және дыбыстық ақпараттандыратын сигнализация мүмкіндігі шектеулі келушілерге арналған әрбір лифт есігінің алдында қарастырылуы керек.

5.6.18 Кателеспей бағдар алу үшін көрнекі ақпарат қарама-қарсы аяда және жақсы көрінетін биіктікте, қашықтықтан анық көрінетін өлшемдегі белгілермен орналасуы қажет.

Ішкі көрінісінің көркемдік шешіміне ерекше талаптар қойылатын үй-жайларда, көркем объектілердің (көркем мұражайлар, көрмелер және т. б.) экспозициялық залдарында басқа ақпараттық құралдарды пайдалана отырып, көрнекі ақпаратты пайдалануды шектеуге жол беріледі.

5.6.19 Көздері көрмейтін адамдар үшін байланыс орнататын ескертулер қызметін атқаратын ерекшеленген жабындар ғимараттың немесе тұрғын аудандағы ғимараттар кешенінің шегінде бірдей болуы тиіс.

Лифті, басқа механизмдер мен аспаптарды басқару тетіктері бедерленген болуы тиіс. Сүйеніштерде қабаттардың бедерленген белгілеулері болу керек.

5.7 Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік

5.7.1 Ғимаратқа келушілер мен ондағы жұмысшылар ғимараттың ішінде және қасында жүргенде, ғимаратқа кіргенде және шыққанда, сондай-ақ ондағы қозғалмалы элементтер мен инженерлік жабдықтарды пайдаланған уақытта жарақат алу қаупінің алдын алатындай жобалануы, салынуы және жабдықталуы тиіс.

5.7.2 Баспалдақ марштары мен пандустардың көлбеуі мен ені, басқыштардың биіктігі, өте жерлерінің ені, баспалдақ алаңқайларының ені, баспалдақтармен, жертөлемен, техникалық қабатпен, пайдаланылатын шатырдағы өткелдер биіктігі, еден көлбеуінің өзгеруі, сондай-ақ есік саңылауларының өлшемдері адамдардың қозғалыс қауіпсіздігін және жабдықтар мен жиһаздың ыңғайлы жылжытылуын қамтамасыз ету қажет.

Марштағы басқыштардың тереңдігі мен баспалдақтардың биіктігі әртүрлі баспалдақтарды қолдануға болмайды.

5.7.3 Ғимараттар мен құрылыстар лифтілермен, эскалаторлармен, жолаушылар конвейерлерімен, мүгедектер көтеретін платформалармен және осы объектілердің қызмет ету технологиясын ескере отырып, тігінен тасымалдайтын басқа да құралдармен жабдықталады.

*5.7.4 Ғимараттарда Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен белгіленген талаптарға сәйкес террористік қауіп-қатердің әсерінен қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөнінде шаралар көзделуі тиіс, сондай-ақ заңға қарсы әрекеттер пайда болған жағдайда келтірілуі мүмкін залалдың азайтылуына септігін тигізетін криминалдық көріністер мен олардың салдарының тәуекелін азайтуға бағытталған іс-шаралар қарастырылуы керек (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық*).

5.7.5 Арнайы үй-жайларда сақталатын құндылықтар мен ақпаратқа қол сұғушылықтан қорғау мақсатында және жобалау тапсырмасында белгіленетін басқа да мақсатта осы үй-жайлардың күшейтілген қоршау конструкциялары, сондай-ақ арнайы есіктер мен саңылаулар қарастырылуы қажет.

5.7.6 Қажет болған жағдайда, құжаттамаға пайдалану жөніндегі нұсқаулық кіреді. Мұндай нұсқаулықта пайдалану барысында ғимараттар мен құрылыстардың қауіпсіздігін

қамтамасыз етуге қажетті талаптар мен ережелер, оның ішінде негізгі конструкциялар мен инженерлік жүйелер туралы мәліметтер, қаңқаның жасырын элементтерінің, жасырын электр сымдары мен инженерлік желілердің орналасу схемалары, сонымен қатар ғимарат конструкцияларының элементтері мен оның электр желісіне түсетін жүктемелердің шекті мәндері қамтылуы керек. Бұл деректер атқарушылық құжаттама көшірмесі ретінде таныстырылады.

5.8 Қоршаған ортаны қорғау

5.8.1 Ғимараттарды, құрылыстарды жобалаған кезде қоршаған ортаға түсірілетін рұқсат етілетін антропогендік жүктеме ескеріліп, қоршаған ортаның ластануын алдын алу және жою шаралары, сондай-ақ өндіріс және тұтыну қалдықтарын орналастыру әдістері қарастырылуы, ресурс үнемдейтін, аз қалдықты, қалдықсыз және қоршаған ортаны қорғау мен табиғи ортаны қалпына келтіруге, табиғи ресурстарды тиімді пайдалануға және жаңғыртуға септігін тигізетін қолданыстағы басқа да ең үздік технологиялар қолданылуы керек.

5.8.2 Қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ету мақсатында ғимараттар құрылысын кесіліп берілген жерлердің ені шегінде ғана жүргізу қажет.

5.8.3 Аумақтың қалдықтармен және құрылыс қоқыстарымен ластануына жол бермеу үшін қалдықтардың уақытында тазалануын, арнайы бөлінген орындарға жиналуын қарастыру қажет.

5.8.4 Судың беткі табиғи ағысын сақтап қалу үшін құрылыс жұмыстары аяқталғаннан кейін иелік жолағының жоспарлануын қарастыру қажет.

5.8.5 Қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ету мақсатында құрылыс жұмыстарын жүргізген кезде атмосфера ауасының қорғалуын қамтамасыз ету қажет.

5.8.6 Ғимараттар құрылысын жүргізген кезде құрылыс жұмыстарын жүргізу барысында топырақ суларын қорғау шараларын жүргізу керек.

6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ

6.1 Энергия тұтынуды азайтуға қойылатын талаптар

6.1.1 Ғимарат энергия қуатының ғимараттар мен оның бөліктері үшін тиімді пайдалану талаптарын ескере отырып жобалануы және салынуы керек.

6.1.2 Жобалау барысында Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес объектінің энергия тиімділігін арттыру шараларының кешені мен шешімдерді қарастыру қажет.

6.1.3 Қоғамдық ғимарат оны пайдаланған уақытта үй-жайлардың микроклиматына және басқа да жағдайларға қойылатын белгіленген талаптардың орындалуы энергетика ресурстарының тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ететіндей жобалануы керек.

Энергия және жылу үнемдеу технологияларын (қасбет және шатыр жүйелері және т. б.), жаңартылатын энергия көздерін (күн, жел және т. б.) қарастыру қажет.

6.1.4 Қоғамдық ғимараттарды жобалау кезінде негізгі талап ғимараттарды пайдалану кезіндегі экологиялық қауіпсіздіктің қамтамасыз етілуі болып табылады. Ғимараттардың

энергия үнемдеу конструкцияларының үй-жайларындағы микроклиматты тиімді сақтауды және оларды дайындау кезінде ресурстарды жұмсаумен бірге жаңа технологияларды пайдалану есебінен экологиялық қауіпсіз болуы керек.

6.1.5 Технологиялық процесс пен үй-жайлар микроклиматы бойынша талаптардың орындалуы энергия ресурстарының үнемді жұмсалуды қамтамасыз етуді ескере отырып жүзеге асырылуы керек.

6.1.6 Сыртқы ауаның есептік параметрлерін ҚР ҚН 4.02-01 бойынша алу қажет.

6.1.7 Ғимараттың инженерлік жүйелерінің ауа температурасы автоматты немесе қолмен басқарылып реттелуі керек.

6.1.8 Ғимараттың жылыту жүйелері жұмыс емес уақытында талап етілетін жылу ағынын азайтуға арналған аспаптармен жарақталуы керек.

6.1.9 Ғимаратқа кіретін негізгі кіреберістердегі ауа-жылу және ауа бүркеніштерін ҚР ҚН 4.02-01 сәйкес қарастыру керек.

6.1.10 Жобалау кезінде ғимаратты жарықтың түсуіне қарай дұрыс бағыттау керек. Ғимараттың дұрыс бағдарлануы қыс мезгілінде жылудың табиғи жолмен сақталуына, ал жаз мезгілінде салқындауына септігін тигізіп, үй-жайлар инсоляциясын қамтамасыз етеді.

6.1.11 Жылудың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету үшін ғимараттың қоршау конструкциялары энергия үнемдейтін материалдардың пайдаланылуымен орындалуы керек.

6.1.12 Ғимараттардың энергия үнемдейтін жылу оқшаулауы мен желдетілуін (мысалы, ауа қабатшасы бар қабырғалар және шатырлардың жылу оқшаулауы, бір камералы немесе екі камералы шыны пакеттер, пассивті жылыту және суыту) қамтамасыз ету қажет.

6.1.13 Инженерлік жүйелерде энергия үнемдеу шараларын қолдану қажет (мысалы, тартылатын ауа жылуын кәдеге асыру).

6.1.14 Ғимараттардың энергетикалық тиімділігін жетілдірген кезде, климаттық және жергілікті жағдайлар, сондай-ақ үй-жай ішіндегі микроклимат назарға алынып, экономикалық тиімділік ескерілуі керек. Бұл шаралар ғимараттардың өзге техникалық талаптарына, сонымен қатар олардың жалпыға қолжетімділігіне, қауіпсіздігіне және мақсатты пайдаланылуына ықпал етуі тиіс.

6.1.15 Ғимараттардың құрылысын жүргізген кезде жылып кетуге, көлеңкелеуге жол бермеу шараларына, жылу қуатының негізделуіне, сонымен қатар ең алдымен, ғимараттың айналасындағы климаттық жағдайларды және ғимараттың ішіндегі микроклиматты жақсартатын пассивті суыту технологияларының дамытылуы мен қолданылуына баса мән беру керек.

6.1.16 Ғимараттарда тиімділігі жоғары балама жүйелердің (техникалық, экологиялық және экономикалық) орнатылуын қарастыру қажет.

6.1.17 Жүйелік талаптар ең құрғанда, төмендегілер үшін техникалық, экономикалық және функционалдық жағынан тиімді болса ғана қолданылуы керек:

- а) жылыту жүйелері;
- б) ыстық сумен қамту жүйелері;
- в) ауа баптау жүйелері;
- г) ірі желдету жүйелері;
- д) немесе осы жүйелердің үйлесімі.

6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану

6.2.1 Ландшафтық жоспарларға су, топырақ, биологиялық әралуандылық, энергетикалық ресурстар, ауа сапасы, жабайы табиғаттың ашық кеңістігі сияқты ресурстардың және қоғам мүддесіндегі басқа да табиғи ресурстардың орынды сақталуы қамтылуы керек.

6.2.2 Учаске ландшафтін жобалағанда, ландшафтың табиғи даму шарттарын ескеру керек.

6.2.3 Ағаштарды отырғызған уақытта: климаттық жағдайларды, топырақтың түрін, жауын-шашын мөлшері, желдің бағытын, өсімдіктерге қызмет көрсетілуі ескерілу тиіс.

6.2.4 Шаруашылық қажеттілік үшін қайталама, тазартылған суды пайдалану керек.

6.2.5 Өсімдіктерді жауын суымен суарған кезде резервуар қарастыруға жол беріледі.

ӘОЖ [69+725] (083.74)

МСЖ 91.040.10

Түйінді сөздер: қоғамдық ғимараттар, қоршау конструкциялары, көтергіш конструкциялар, отқа төзімділік дәрежесі, арақабырғалар, аражабындар, жабық спорт құрылыстары.

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.....	3
4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ.....	3
4.1 Цель нормативных требований.....	3
4.2 Функциональные требования.....	4
5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ	5
5.1 Общие положения	5
5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий.....	6
5.3 Пожарная безопасность	8
5.3.1 Общие требования по обеспечению пожарной безопасности	8
5.3.2 Пути эвакуации	13
5.4 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации зданий	15
5.4.1 Требования к участкам.....	15
5.4.2 Требования к основным помещениям общественных зданий	16
5.4.3 Дополнительные требования к зданиям высотой 28 м и более.....	18
5.4.4 Коммуникационные пространства	18
5.4.5 Мусороудаление и пылеуборка	20
5.4.6 Естественное освещение и инсоляция помещений	20
5.5 Инженерное оборудование	22
5.5.1 Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха	22
5.5.2 Водоснабжение и канализация	24
5.5.3 Электротехнические и слаботочные устройства	26
5.5.4 Газоснабжение	26
5.6 Требования доступности для маломобильных посетителей.....	26
5.7 Безопасность при эксплуатации	29
5.8 Охрана окружающей среды.....	29
6 ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ И РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ.....	30
6.1 Требования к сокращению энергопотребления.....	30
6.2 Рациональное использование природных ресурсов.....	31

ВВЕДЕНИЕ

Настоящий документ разработан в рамках реформирования нормативной базы строительной сферы Республики Казахстан и содержит в необходимом объеме технически и экономически обоснованные требования, направленные на достижение задач технических регламентов в соответствии с областью его применения.

СН РК «Общественные здания и сооружения» содержат:

- цели нормативных требований;
- функциональные требования;
- требования к рабочим характеристикам.

Настоящие строительные нормы Республики Казахстан СН РК «Общественные здания и сооружения» являются одним из нормативных документов доказательной базы технического регламента Республики Казахстан «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий» и направлены на устранение технических барьеров в международном сотрудничестве в области строительства.

При разработке требований были изучены и проанализированы отечественные и зарубежные нормативно-методические материалы по проектированию, строительству и эксплуатации ряда объектов.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ОБЩЕСТВЕННЫЕ ЗДАНИЯ И СООРУЖЕНИЯ

PUBLIC BUILDINGS AND STRUCTURES

Дата введения - 2015-07-01

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1.1 Настоящие строительные нормы устанавливают требования к земельному участку, объемно-планировочным решениям, инженерному оборудованию общественных зданий и сооружений высотой до 50 м.

1.2 Требования данного документа распространяются на проектирование общественных зданий и сооружений, таких как здания: образования и воспитания, здравоохранения и отдыха, транспорта и обслуживания населения, культурно-досуговой деятельности, религиозных обрядов, научно-исследовательских учреждений, проектных, общественных, физкультурно-оздоровительных организаций, предприятий торговли, общественного питания и бытового обслуживания, коммунального хозяйства, а также многофункциональных комплексов.

1.3 Требования настоящего документа не распространяются на проектирование сезонных и мобильных зданий и сооружений общественного назначения, а также помещений производственного и складского назначения, не входящих в состав общественных зданий.

2 *НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ

Для применения настоящих строительных норм необходимы следующие нормативные документы:

Закон Республики Казахстан «Об электроэнергетике» от 9 июля 2004 года.

Технический регламент «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 17 ноября 2010 года № 1202.

Перечень объектов Республики Казахстан, уязвимых в террористическом отношении, утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 28 августа 2013 года № 876.

Требования к системе антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191.

Правила устройства электроустановок, утвержденные приказом Министра энергетики Республики Казахстан от 20 марта 2015 года №230.

Издание официальное

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию и эксплуатации жилых и других помещений, общественных зданий», утвержденные приказом исполняющего обязанности Министра национальной экономики Республики Казахстан от 24 февраля 2015 года № 125.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам по обслуживанию транспортных средств и пассажиров», утвержденные приказом Министра национальной экономики Республики Казахстан от 27 февраля 2015 года № 156.

Технический регламент «Требования по оборудованию зданий, помещений и сооружений системами автоматического пожаротушения и автоматической пожарной сигнализации, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре», утвержденный приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 29 ноября 2016 года № 1111.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам здравоохранения», утвержденные приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 31 мая 2017 года № 357.

Технический регламент «Общие требования к пожарной безопасности», утвержденный приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 23 июня 2017 года № 439.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам образования», утвержденные приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 16 августа 2017 года № 611.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к дошкольным организациям и домам ребенка», утвержденные приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 17 августа 2017 года № 615.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам общественного питания», утвержденные приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 23 апреля 2018 года № 186.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к сбору, использованию, применению, обезвреживанию, транспортировке, хранению и захоронению отходов производства и потребления», утвержденные приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 23 апреля 2018 года № 187.

СН РК 2.04-01-2011 Естественное и искусственное освещение.

СН РК 3.01-01-2013 Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских населенных пунктов.

СН РК 3.02-01-2018 Здания жилые многоквартирные.

СН РК 3.02-05-2013 Дома-интернаты для инвалидов и престарелых.

СН РК 3.02-08-2013 Административные и бытовые здания.

СН РК 3.02-10-2011 Дошкольные объекты образования.

СН РК 3.02-27-2013 Производственные здания.

СН РК 3.06-01-2011 Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп.

СН РК 4.01-01-2011 Внутренний водопровод и канализация зданий и сооружений.

СН РК 4.02-01-2011 Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха.

СН РК 4.03-01-2011 Газораспределительные системы.

СН РК 5.01-02-2013 Основания зданий и сооружений.

Примечание - При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационному каталогу «Перечень нормативных правовых и нормативно-технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», составляемому ежегодно по состоянию на текущий год и соответствующему ежемесячно издаваемому информационному бюллетеню-журналу. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК)

3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

* В настоящих строительных нормах применяются следующие термины с соответствующими определениями *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК)*:

3.1 Лифтовый холл: Помещение перед входом в лифты.

3.2 Многосветное пространство, помещение: Пространство внутри здания, объединяющее два и более этажа за счет устройства проемов в межэтажных перекрытиях, не имеющее естественного освещения или имеющее естественное освещение через проемы в наружных стенах или покрытии (атриум, лифтовые и коммуникационные шахты, проемы для эскалаторов и траволаторов).

3.3 Здания и сооружения общественные: Здания и сооружения, предназначенные для социального обслуживания населения и для размещения административных учреждений и общественных организаций.

3.4 Отсек подвального или цокольного этажа: Пространство, ограниченное противопожарными преградами (стенами, перегородками, перекрытием).

3.5 Рециклинг (вторичная переработка) (recycling): Повторное использование или возвращение в оборот отходов производства, в том числе строительных отходов.

3.6 Тамбур: Проходное пространство между дверями, служащее для защиты от проникания холодного воздуха, дыма и запахов при входе в здание, лестничную клетку или другие помещения.

4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ

4.1 Цель нормативных требований

Цель нормативных требований - обеспечение безопасности общественных зданий на всех стадиях их жизненного цикла, защита здоровья людей, имущества и охрана окружающей среды, создание благоприятных условий для пребывания, отдыха и труда людей.

4.2 Функциональные требования

4.2.1 В здании должны создаваться условия для обеспечения повседневных, периодических и эпизодических потребностей жизнедеятельности населения (труд, досуг, отдых и духовные потребности).

4.2.2 Несущие конструкции зданий должны быть запроектированы и возведены таким образом, чтобы в процессе их строительства и в расчетных условиях эксплуатации была исключена вероятность:

- разрушений конструкций вследствие достижения предельного состояния, приводящих к необходимости прекращения эксплуатации зданий;
- недопустимого ухудшения эксплуатационных свойств конструкций или зданий в целом вследствие деформаций или образования трещин;
- повреждений конструкций, нарушающих их расчетные параметры.

4.2.3 Общие здания должны быть возведены и оборудованы таким образом, чтобы исключалась вероятность получения травм посетителями и работающими при передвижении внутри и около здания, при входе и выходе из здания, а также при использовании инженерным оборудованием.

4.2.4 В целях обеспечения пожарной безопасности общие здания должны быть оборудованы с учетом создания условий для раннего обнаружения очага пожара, оповещения, безопасной эвакуации людей, ликвидации пожара.

4.2.5 Общие здания должны быть спроектированы и построены с учетом предотвращения угроз для здоровья человека, связанных с содержанием в воздухе помещений загрязняющих веществ, микроклиматом, освещением, инсоляцией, солнцезащитой, шумом, вибрацией и излучениями в течение срока службы здания.

4.2.6 Общие здания должны размещаться на территории с соблюдением экологических требований по сведению к минимуму негативного воздействия на окружающую среду.

4.2.7 Общие здания и прилегающие территории должны быть спроектированы и построены с учетом создания условий для беспрепятственного доступа всех людей, включая посетителей с ограниченными возможностями передвижения, к местам в соответствии с их назначением.

4.2.8 Здания и их установки обогрева, охлаждения, освещения и вентиляции должны быть спроектированы и построены так, чтобы требуемое количество используемой энергии было максимально низким с учетом климатических условий.

4.2.9 Здания должны проектироваться, строиться с соблюдением условий комплексного использования природных ресурсов, в частности, гарантировать повторное применение или рециклинг строительных конструкций, их материалов и частей после разрушения, использования экологически совместимых и вторичных материалов.

4.2.10 При проектировании общих зданий необходимо предусматривать мероприятия, направленные на озеленение и благоустройство территории.

*4.2.11 На этапе проектирования общих зданий и сооружений необходимо определить относимость объекта к перечню объектов Республики Казахстан, уязвимых в террористическом отношении и принять меры для выстраивания соответствующей системы антитеррористической защиты объекта согласно Требованиям к системе

антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении, утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191. (Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК)

5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ

5.1 Общие положения

5.1.1 Общественные здания и сооружения следует возводить в соответствии с требованиями технического регламента «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию и эксплуатации жилых и других помещений, общественных зданий» настоящими нормами и другими нормативно-техническими документами, устанавливающими требования к проектированию, строительству.

5.1.2 При проектировании общественных зданий помимо настоящих строительных норм следует руководствоваться требованиями действующих нормативных документов по конкретному виду объектов, на который распространяется данный норматив.

5.1.3 Проектирование общественных зданий также следует производить с учетом требований санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам воспитания и образования детей и подростков», «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам здравоохранения», «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам общественного питания», «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам по обслуживанию транспортных средств и пассажиров».

5.1.4 При проектировании помещений общественного назначения, встроенных в жилые здания и встроенно-пристроенных к ним, следует дополнительно руководствоваться СН РК 3.02-01 при условии соблюдения экологических, санитарно-эпидемиологических, противопожарных и других требований, соответствующих действующим нормативным документам.

5.1.5 Архитектурные решения зданий следует принимать с учетом градостроительных, ландшафтных, климатических условий района строительства. Отделку интерьеров следует предусматривать в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.1.6 Размещение общественных зданий и сооружений следует осуществлять по проекту планировки и застройки территорий населенных пунктов и др. проектов (при их наличии).

5.1.7 Не допускается размещение мастерских, кладовых и других помещений, предназначенных для хранения или переработки горючих материалов, под зрительными и актовыми залами, в подвальных и цокольных этажах зданий организаций дошкольного воспитания и обучения, общеобразовательных учреждений, спальных корпусов зданий интернатных организаций и интернатов для школ, стационаров лечебных учреждений и спальных корпусов санаториев.

Размещение лыжехранилищ непосредственно под спальными помещениями не допускается.

5.1.8 Во всех общественных зданиях, в том числе в общеобразовательных и дошкольных объектах, прокладка внутренних сетей отопления, водоснабжения и канализации в полах (по грунту) на уровне первого этажа не допускается. Их прокладку следует выполнять в технических этажах, подпольях, подвалах и в специальных помещениях ниже конструкции пола первого этажа, предназначенных для размещения инженерных сетей.

5.1.9 Высоту технических этажей следует определять в каждом отдельном случае в зависимости от вида размещаемого в них инженерного оборудования и инженерных сетей с учетом условий их эксплуатации.

*5.1.10 Вентиляционные камеры, шахты и машинные отделения лифтов и холодильных установок, насосные, тепловые пункты и другие помещения с оборудованием, являющимся источником шума и вибраций, не следует располагать смежно, над и под зрительными и репетиционными залами, сценами, звукоаппаратными, читальными залами, палатами, комнатами врачей, операционными, помещениями с пребыванием детей в детских учреждениях, учебными помещениями, рабочими помещениями и кабинетами с постоянным пребыванием людей, жилыми помещениями, размещенными в общественных зданиях.

Допускается смежное размещение шахт и машинных отделений лифтов и холодильных установок, насосных, тепловых пунктов, а также над/под/смежное размещение вентиляционных камер, при проектировании мероприятий, исключающих возможность передачи шума и вибрации в помещения, где находятся люди, в том числе, при применении бесшумного оборудования. *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 27.11.2019 г. №194-НК).*

5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий

5.2.1 Конструкции и основания здания должны быть рассчитаны на восприятие постоянных нагрузок от собственного веса несущих и ограждающих конструкций временных равномерно распределенных и сосредоточенных нагрузок на перекрытия снеговых и ветровых нагрузок для данного района строительства. Нормативные значения перечисленных нагрузок, учитываемые неблагоприятные сочетания нагрузок или соответствующих им усилий, предельные значения прогибов и перемещений конструкций, а также значения коэффициентов надежности по нагрузкам должны быть приняты в соответствии с требованиями соответствующих нормативных документов.

5.2.2 При расчете конструкций и оснований зданий должны быть учтены дополнительные требования заказчика-застройщика, например, к креплению тяжелых элементов оборудования к стенам и потолкам (осветительное, звуковое оборудование при зрительных залах, габаритные люстры, спортивное оборудование и т.д.).

5.2.3 При строительстве зданий в районах со сложными геологическими условиями, подверженных сейсмическим воздействиям, подработке, просадкам и другим перемещениям грунта, включая морозное пучение расчет конструкций должны учитываться требования действующих нормативных документов, а также СН РК 5.01-02.

5.2.4 В общественных зданиях большой протяженности должны предусматриваться температурно-усадочные, осадочные или антисейсмические швы в зависимости от их объемно-планировочных решений и природно-климатических условий района

строительства.

5.2.5 Здания и сооружения должны быть запроектированы таким образом, чтобы изменяющиеся со временем показатели не влияли на несущую способность конструкций в течение расчетного срока эксплуатации. При этом следует учитывать влияние окружающей среды и плановые мероприятия по техническому обслуживанию.

5.2.6 Потенциально возможные повреждения следует ограничить или исключить за счет выполнения одного или комплекса мероприятий, предусматривающих:

а) предотвращение, исключение или снижение опасностей, которым может быть подвергнуто сооружение;

б) выбор конструктивных форм, малочувствительных к потенциальным опасностям;

в) применение конструктивных форм и проектных решений, при которых отказ или случайное удаление отдельного элемента или некоторой части конструкции не приводит к полному отказу всего сооружения;

г) исключение, по возможности, несущих конструктивных систем, которые могут разрушиться без предварительных признаков;

д) надежное соединение конструктивных элементов.

5.2.7 Соответствие основополагающим требованиям должно быть обеспечено посредством:

а) применения соответствующих строительных материалов;

б) качественного проектирования и расчета, а также соответствующего строительного исполнения;

в) назначения процедур контроля на этапах проектирования, изготовления, строительства и эксплуатации, имеющих отношение к конкретному проекту.

5.2.8 На этапе проектирования необходимо определить условия окружающей среды, чтобы установить ее влияние на долговечность и принять соответствующие меры для защиты строительных материалов и изделий.

5.2.9 Здание, спроектированное и построенное в соответствии с действующими строительными нормами, должно сохранить прочность и устойчивость своих несущих конструкций в течение срока, установленного в задании на проектирование, при условии систематического технического обслуживания, соблюдения правил эксплуатации здания и сроков ремонта, установленных в инструкции по эксплуатации.

5.2.10 Элементы, детали, оборудование с меньшими сроками службы, чем предполагаемый срок службы здания, должны быть заменяемы в соответствии с установленными в инструкции по эксплуатации межремонтными сроками и с учетом требований задания на проектирование. Решение о применении менее или более долговечных элементов, материалов или оборудования при соответствующем увеличении или уменьшении межремонтных сроков должно устанавливаться технико-экономическими расчетами.

5.2.11 Конструкции, детали и отделочные материалы должны быть выполнены из материалов, обладающих стойкостью к возможным воздействиям влаги, низких и высоких температур, агрессивной среды и других неблагоприятных факторов, или защищены согласно требованиям действующих нормативных документов.

5.2.12 В необходимых случаях должны быть приняты соответствующие меры от проникновения дождевых, талых, грунтовых вод в толщу несущих и ограждающих

конструкций здания, а также образования конденсационной влаги в наружных ограждающих конструкциях или устройства вентиляции закрытых пространств и воздушных прослоек.

В соответствии с требованиями действующих нормативных документов должны применяться необходимые защитные составы и покрытия.

5.2.13 Стыковые соединения сборных элементов и многослойные конструкции должны быть рассчитаны на восприятие температурных деформаций и усилий, возникающих при неравномерной осадке оснований и при других эксплуатационных воздействиях.

5.2.14 Используемые в стыках уплотняющие и герметизирующие материалы должны сохранять упругие и адгезионные свойства при воздействии отрицательных температур и намокании и быть устойчивыми к ультрафиолетовым лучам. Герметизирующие материалы должны быть совместимыми с материалами защитных и защитно-декоративных покрытий конструкций в местах их сопряжения.

5.2.15 Должна быть обеспечена возможность доступа к оборудованию, арматуре и приборам инженерных систем здания и их соединениям для осмотра, технического обслуживания, ремонта и замены.

5.3 Пожарная безопасность

5.3.1 Общие требования по обеспечению пожарной безопасности

5.3.1.1 Классификация зданий по классам функциональной пожарной опасности, категории помещений по взрывопожарной и пожарной опасности, пределы огнестойкости строительных конструкций определяются в соответствии с требованиями технического регламента «Общие требования к пожарной безопасности».

5.3.1.2 *Защиту зданий автоматической пожарной сигнализацией, установками автоматического пожаротушения, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре следует предусматривать в соответствии с требованиями технического регламента «Требования по оборудованию зданий, помещений и сооружений системами автоматического пожаротушения и автоматической пожарной сигнализацией, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре» (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.3 Ограждающие конструкции переходов между зданиями (корпусами) должны иметь пределы огнестойкости, соответствующие основному зданию (корпусу). Пешеходные и коммуникационные тоннели следует проектировать из негорючих материалов.

5.3.1.4 *Покрытие эксплуатируемой кровли, наружные ограждения лестниц, балконов, эксплуатируемых кровель, открытых террас следует выполнять из негорючих материалов (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.5 При блокировке зданий организаций дошкольного воспитания и обучения с жилыми домами или со зданием начальной школы помещения организаций дошкольного воспитания и обучения должны иметь обособленные выходы наружу, а пути эвакуации из

помещений другого назначения не должны проходить через помещения организаций дошкольного воспитания и обучения.

5.3.1.6 Степень огнестойкости здания следует принимать по общему числу мест в здании, а при устройстве противопожарной стены между организациями дошкольного воспитания и обучения и общеобразовательным учреждением - по числу мест в каждой части здания.

5.3.1.7 Степень огнестойкости жилых домов, к которым пристраиваются организации дошкольного воспитания и обучения, не должна быть ниже степени огнестойкости здания организаций дошкольного воспитания и обучения.

5.3.1.8 Пристроенные веранды и прогулочные террасы организаций дошкольного воспитания и обучения следует проектировать той же степени огнестойкости, что и основное здание.

Пределы огнестойкости строительных конструкций мансардных этажей должны соответствовать степени огнестойкости здания.

5.3.1.9 В качестве утеплителя стен зданий организаций дошкольного воспитания и обучения следует применять неорганические материалы. При применении железобетонных стеновых панелей с полимерным (органическим) утеплителем он должен быть полностью замоноличен в конструкции панели.

5.3.1.10 В зданиях интернатных организаций спальные помещения должны быть размещены в блоках или частях здания, отделенных от других помещений противопожарными стенами или перегородками.

5.3.1.11 *В зданиях стационаров лечебно-профилактических и социальных учреждений (больниц, родильных домов, хосписов и т.п.) для лежачих людей, не способных перемещаться по лестницам, следует предусматривать пожаробезопасную зону, из которой они могут быть эвакуированы за более продолжительное время или находиться в ней до прибытия спасательных подразделений. Размеры пожаробезопасной зоны определяются расчетным числом лежачих больных на средствах горизонтального транспортирования (каталках, кроватях).

В пожаробезопасную зону должны выходить двери пассажирского лифта для зданий лечебно-профилактических учреждений (больничного лифта).

Пожаробезопасная зона должна быть незадымляемой (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.12 Спальные помещения в зданиях санаториев, учреждений отдыха и туризма должны быть отделены противопожарными стенами от помещений столовой с пищеблоком и помещений культурно-массового назначения (с эстрадой и киноаппаратной).

5.3.1.13 Установка временных мест для сидения зрителей в крытых спортивных сооружениях должна исключать возможность их опрокидывания или сдвижки.

5.3.1.14 Материалы для сидений на трибунах любой вместимости открытых и крытых спортивных сооружений могут быть горючими не ниже Г2. Синтетические материалы при горении не должны выделять токсичные вещества.

Деревянное покрытие пола эстрады в зрелищных и спортивно-зрелищных залах должно быть подвергнуто глубокой пропитке антипиренами.

5.3.1.15 При размещении тиров для пулевой стрельбы в подтрибунном пространстве открытых и крытых спортивных сооружений склады боеприпасов должны быть вынесены за пределы подтрибунного пространства.

5.3.1.16 Проем строительного портала сцен клубов и театров должен быть защищен противопожарным занавесом.

5.3.1.17 Теплоизоляция занавеса должна быть из негорючих и не выделяющих токсичных продуктов разложения материалов.

5.3.1.18 Дверные проемы в противопожарной стене на уровне трюма и планшета сцены, а также выходы из колосниковых лестниц в трюм и на сцену (при наличии противопожарного занавеса) следует защищать тамбурами-шлюзами.

5.3.1.19 В проемах складов декораций со стороны сцены и карманов необходимо предусматривать противопожарные двери.

5.3.1.20 Складские помещения, кладовые, мастерские, помещения для монтажа станковых и объемных декораций, камера пылеудаления, вентиляционные камеры, помещения лебедок противопожарного занавеса и дымовых люков, аккумуляторные, трансформаторные подстанции должны иметь противопожарные перегородки.

Размещение указанных помещений под зрительным залом и планшетом сцены не допускается, за исключением сейфа скатанных декораций, лебедок противопожарного занавеса и дымовых люков, подъемно-спускных устройств без маслонаполненного оборудования.

5.3.1.21 Каркас надстроек над негорючими несущими конструкциями балконов, амфитеатра и партера зрительного зала, необходимых для образования уклона или ступенчатого пола, должен быть негорючим.

5.3.1.22 Несущие элементы планшета сцены должны быть негорючими.

При применении древесины для настила по этим элементам, а также колосникового настила и настила рабочих галерей она должна быть подвергнута глубокой пропитке антипиренами.

5.3.1.23 Отверстия в сплошных подвесных потолках для установки громкоговорителей, светильников освещения и другого оборудования должны быть защищены сверху негорючими крышками.

*5.3.1.23-1 В покрытии над сценой должны устраиваться дымовые люки (*Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.24 При размещении над зрительными залами помещений несущие конструкции перекрытия (фермы, балки и т. п.) должны быть защищены сверху и снизу настилами из негорючих материалов.

Помещения для освещения сцены, расположенные в пределах габарита перекрытия зрительного зала, должны иметь противопожарные перегородки.

5.3.1.25 Ковровые покрытия должны быть наклеены на негорючее основание (кроме зданий V степени огнестойкости).

5.3.1.26 Ограждающие конструкции оркестровой ямы должны быть противопожарными.

Древесина, применяемая для отделки и настила пола оркестровой ямы, должна быть подвергнута глубокой пропитке антипиренами.

5.3.1.27 *Помещение пожарного поста-диспетчерской следует проектировать с естественным освещением и располагать или на уровне планшета сцены (эстрады), или этажом ниже вблизи от наружного выхода или лестницы.

Помещение насосной пожарной и хозяйственного водопровода должно размещаться смежно или под помещением пожарного поста-диспетчерской с удобным между ними сообщением (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

*5.3.1.27-1 Окна и отверстия светопроекционной, оборудованной для динамической проекции, могут быть защищены закаленным стеклом (*Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.28 Кресла, скамьи или звенья из них в зрительных залах (кроме балконов и лож) следует предусматривать с устройствами для крепления к полу. При проектировании залов с трансформируемыми местами для зрителей следует предусматривать установку кресел, стульев и скамей (или звеньев из них) с обеспечением устройств, предотвращающих их опрокидывание или сдвигку.

5.3.1.29 * Каждый отсек хранилищ и книгохранилищ должен иметь эвакуационные выходы, в том числе запасной (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.30 Двери отсеков хранилищ должны быть противопожарными.

Хранилища и книгохранилища уникальных и редких изданий следует отделять от других помещений противопожарными стенами (перегородками).

5.3.1.31 *Предприятия розничной торговли торговой площадью более 100 м², расположенные в зданиях иного назначения, следует отделять от других предприятий и помещений противопожарными стенами 2-го типа и перекрытиями 2-го типа.

При размещении предприятий розничной торговли в зданиях иного назначения (кооперированные здания и другие многофункциональные здания) допускается предусматривать входы с самозакрывающимися дверями в торговый зал из общего вестибюля при условии устройства самостоятельных эвакуационных выходов из торгового зала без учёта выходов через общий вестибюль (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.32 Торговые залы без естественного освещения должны быть обеспечены устройствами для дымоудаления.

5.3.1.33 Магазины по продаже легковоспламеняющихся материалов, а также горючих жидкостей (масел, красок, растворителей и т. п.) следует размещать в отдельно стоящих зданиях. В этих зданиях допускается размещать другие магазины и предприятия бытового обслуживания при условии отделения их противопожарной стеной 1-го типа.

5.3.1.34 Положение противопожарной перегородки, отделяющей кладовые от торгового зала, определяется с учетом возможного расширения торгового зала.

Для кладовых негорючих товаров без упаковки, размещаемых на площади, предназначенной для последующего расширения торгового зала, допускается не предусматривать противопожарную перегородку, отделяющую кладовые от торгового зала.

5.3.1.35 Предприятия бытового обслуживания, в которых применяются легковоспламеняющиеся вещества (за исключением парикмахерских, мастерских по ремонту часов), не допускается размещать в общественных зданиях иного назначения.

5.3.1.36 Приемные пункты вторичного сырья от населения следует проектировать в отдельных зданиях (павильоны-магазины) или в пристройках к зданиям предприятий бытового обслуживания.

5.3.1.37 Предприятия бытового обслуживания населения площадью более 200 м², размещаемые в составе торговых и общественных центров или общественных зданиях другого назначения, следует отделять от других предприятий и помещений противопожарными стенами.

При кооперировании предприятий бытового обслуживания с другими учреждениями допускается объединять помещения для посетителей различных учреждений, предусматривая при этом samozакрывающиеся двери из основных помещений.

5.3.1.38 Для хранения взрывоопасных материалов, а также рентгеновских пленок и других легковоспламеняющихся материалов (жидкостей) следует предусматривать отдельные здания.

5.3.1.39 Помещения встроенных бань сухого жара (саун) могут размещаться в общественных зданиях и сооружениях при соблюдении действующих санитарно-эпидемиологических требований, гигиенических и строительных норм и требований пожарной безопасности. Устройство и размещение саун решается Заказчиком при получении архитектурно-планировочного задания и согласовывается с ответственными органами государственного надзора.

Не допускается размещение встроенных саун в подвалах, под трибунами, в спальнях корпусов детских оздоровительных лагерей, интернатных организаций, организации дошкольного воспитания и обучения, стационарах больниц, а также под помещениями и смежно с ними.

5.3.1.40 *В четырехэтажных зданиях и более в качестве светопрозрачного заполнения дверей, фрамуг (в дверях, перегородках и стенах, включая внутренние стены лестничных клеток) и перегородок следует применять закаленное или армированное стекло и стеклоблоки (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.1.41 В отделке зданий следует применять полимерные материалы, разрешенные органами санитарного эпидемиологического надзора.

*5.3.1.42 В зданиях с наличием детских развлекательных и образовательных помещений (площадок) и аттракционов необходимо применять материалы отвечающие требованиям Технического регламента Евразийского экономического союза «О безопасности аттракционов» ТР ЕАЭС 038/2016 и Технического регламента Евразийского экономического союза «О безопасности оборудования для детских игровых площадок» ТР ЕАЭС 042/2017 (*Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.2 Пути эвакуации

5.3.2.1 В целях обеспечения пожарной безопасности из каждого этажа здания, в том числе подвала, следует предусматривать эвакуационные выходы, количество которых должно определяться расчетным временем эвакуации и с учетом вероятности блокировки выхода.

5.3.2.2 Для основных путей эвакуации людей следует использовать повседневные эксплуатируемые проходы, коридоры и вестибюли. Дополнительные (специальные) пути эвакуации допускается предусматривать при обосновании.

5.3.2.3 Ширина проходов, коридоров и других горизонтальных участков путей эвакуации должна быть установлена в зависимости от числа эвакуируемых, обеспечивая максимальную пропускную способность в самую многочисленную смену, в том числе для маломобильных работающих.

5.3.2.4 Лестничные марши и площадки должны иметь ограждения с поручнями.

5.3.2.5 В лестничных клетках, предназначенных для эвакуации людей как из надземных этажей, так и из подвального или цокольного этажей, следует предусматривать обособленные выходы наружу из подвального или цокольного этажей, отделенные на высоту одного этажа глухой противопожарной перегородкой 1-го типа.

5.3.2.6 Отдельные лестницы для сообщения между подвалом или цокольным этажом и первым этажом, ведущие в коридор, холл или вестибюль первого этажа, в расчете эвакуации людей из подвала или цокольного этажа не учитываются.

Если лестница из подвала или цокольного этажа выходит в вестибюль первого этажа, то все лестницы надземной части здания, кроме выхода в этот вестибюль, должны иметь выход непосредственно наружу.

5.3.2.7 Лестничные клетки следует проектировать с естественным освещением через проемы в наружных стенах (кроме лестниц подвалов, а также колосниковых лестниц в зданиях зрелищных предприятий).

При этом в зданиях стационаров лечебных учреждений должно быть предусмотрено автоматическое открывание фонарей лестничных клеток при пожаре.

5.3.2.8 При устройстве автоматического пожаротушения во всем здании отделять помещения с открытой лестницей от коридоров и других помещений необязательно.

В стационарах лечебных учреждений открытые лестницы в расчет эвакуации людей при пожаре не включаются.

5.3.2.9 *В зданиях предприятий розничной торговли и общественного питания I и II степеней огнестойкости лестница с первого до второго или с цокольного до первого этажа предусматривается открытой.

При этом лестницы или пандусы для предприятий розничной торговли можно учитывать в расчете путей эвакуации только для половины количества покупателей, находящихся в соответствующем торговом зале, а для эвакуации остальных покупателей следует предусматривать не менее двух закрытых лестничных клеток.

Длину открытой лестницы (или пандуса) следует включать в расстояние от наиболее удаленной точки пола до эвакуационного выхода наружу, но ее площадь не включается в площадь основных эвакуационных проходов (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.2.10 *В зданиях по функциональной пожарной опасности Ф.2.1 открытыми могут быть не более двух лестниц, при этом остальные лестницы (не менее двух) должны быть в закрытых лестничных клетках.

Открытые лестницы как эвакуационные учитываются от уровня пола вестибюля до уровня пола следующего этажа. На последующих этажах из помещений зрительского

комплекса следует устраивать изолированные эвакуационные проход, ведущие к закрытым лестничным клеткам (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.2.11 Из помещений общественных зданий независимо от их назначения (зрительных залов, аудиторий, учебных и торговых помещений, читальных залов и др., кроме кладовых горючих материалов и мастерских) один из выходов может быть непосредственно в вестибюль, гардеробную, поэтажный холл и фойе, примыкающие к открытым лестницам.

5.3.2.12 При размещении в цокольном или подвальном этаже фойе, гардеробных, курительных и уборных можно предусматривать отдельные открытые лестницы из подвального или цокольного этажа до первого этажа.

Для эвакуации с рабочих галерей и колосникового настила допускается предусматривать наружные пожарные лестницы при отсутствии колосниковых лестничных клеток.

5.3.2.13 Необходимость устройства наружных пожарных лестниц определяется техническим регламентом «Общие требования к пожарной безопасности» и другими действующими нормативными документами по пожарной безопасности.

5.3.2.14 (*Исключен – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*)

5.3.2.15 *Наибольшее число людей, одновременно пребывающих на этаже в общественных зданиях, (за исключением кинотеатров, клубов, театров и спортивных сооружений), при расчёте ширины путей эвакуации необходимо определять исходя из помещений для трудового обучения и спальных помещений, а также спортивного и актового залов, лекционной аудитории, обеденного и читального зала, торговых и развлекательных помещений, находящихся на данном этаже (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

*5.3.2.15-1 На эвакуационных путях из помещений с пребыванием детей, а также на лестничных клетках, ведущих из этих помещений, не допускается установка электромагнитных замков (*Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 07.08.2018 г. №175-НК*).

5.3.2.16 В предприятиях розничной торговли устройство эвакуационных выходов через разгрузочные помещения не допускается.

5.3.2.17 В зданиях общеобразовательных учреждений и интернатных организаций из мастерских по обработке древесины и комбинированной мастерской по обработке металла и древесины необходимо предусматривать дополнительный выход непосредственно наружу (через утепленный тамбур) или через коридор, примыкающий к мастерским, в котором отсутствует выход из классов, учебных кабинетов и лабораторий.

5.3.2.18 При проектировании помещений с разделением на части трансформирующими перегородками следует предусматривать эвакуационные выходы из каждой части.

5.3.2.19 Эвакуация зрителей, находящихся на балконе, не должна осуществляться через спортивный, актовый или зрительный залы.

5.3.2.20 Выходы из аппаратных и светопроекционных в помещения зрительского комплекса допускается осуществлять через негорючие тамбуры с самозакрывающимися дверями из негорючих материалов или коридор.

5.3.2.21 Входы в кладовые и другие неторговые помещения следует располагать со стороны производственных групп помещений.

5.3.2.22 Гостиницы, размещаемые в зданиях вокзалов, должны иметь самостоятельные пути эвакуации.

5.3.2.23 Выходы из лестничных клеток, а также коридоров зданий вокзалов в объединенный пассажирский зал, имеющий выходы непосредственно наружу, на наружную открытую эстакаду или на платформу, считаются эвакуационными.

5.4 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации зданий

5.4.1 Требования к участкам

5.4.1.1 При размещении участков территории общественных зданий следует учитывать градостроительное зонирование территории города и нормативные требования организации функционально-планировочных образований (объектов нормирования).

5.4.1.2 При проектировании зданий, а также зонировании участка необходимо учитывать следующие пункты:

- соблюдение границ участка;
- сохранение и защиту природных ресурсов;
- соблюдение мер безопасности для жизни и здоровья человека, а также владельцев прилегающих участков;
- предусмотреть безопасное размещение пешеходных маршрутов, велосипедных и автомобильных проездов;
- создание дорог, маршруты которых будут соединять с основной дорогой, вести к зданию;
- озеленение участка должно быть разработано таким образом, чтобы деревья не загораживали проезды, маршруты пешеходных дорожек;
- разработку, расположение осветительных приборов.

5.4.1.3 Для обоснования габаритов застройки, параметров и функционального назначения участков территории общественных зданий как объектов, повышающих плотность застройки, следует выполнять:

- расчеты пропускной способности транспортной и инженерной сетей с учетом дополнительной нагрузки от общественных зданий, чтобы не допустить перегрузки дорожно-транспортных и инженерных коммуникаций;
- расчеты обеспеченности населения озелененными территориями общего пользования и объектами общественного обслуживания в границах установленных функционально-планировочных образований на территориях, прилегающих к участкам.

5.4.1.4 На участках территории общественных зданий или (и) в составе застройки следует размещать:

- места парковки и остановок легковых автомобилей для посетителей и работающих;
- места парковки и остановок грузовых автомобилей и автобусов, обслуживающих здание (при их наличии).

5.4.1.5 Выезды (въезды) с территории участка общественных зданий следует организовывать на местную уличную сеть или местные проезды магистральных улиц общегородского значения с учетом противопожарных требований.

5.4.1.6 Размеры транспортных потоков, обусловленные функционированием общественных зданий, в совокупности с потоками автотранспорта на улично-дорожной сети, прилегающей к месту размещения общественных зданий, не должны превышать пропускную способность этой улично-дорожной сети.

5.4.1.7 Организация территории и застройка участка должны обеспечивать возможность раздельного функционирования различных по функциональному назначению частей общественных зданий за счет организации раздельных коммуникаций, входов и вестибюлей. К объектам обслуживания, размещаемым в границах участка, должен быть обеспечен свободный доступ населения города.

5.4.1.8 При проектировании дорог на территории общественных зданий необходимо обеспечить качественное покрытие.

5.4.1.9 Ширина дорог, проездов должна рассчитываться с учетом габаритов легковых, грузовых машин, машин спасательных служб.

5.4.2 Требования к основным помещениям общественных зданий

5.4.2.1 В зависимости от назначения здания и системы его загрузки и эвакуации допускается устраивать:

- объединенные входы и выходы;
- раздельные входы и выходы (в магазинах, кинотеатрах, музеях и т. п.);
- раздельные входы и выходы для мужчин и женщин (в банях, спортивных павильонах и др.).

5.4.2.2 В тамбурах при размещении дверей необходимо обеспечить удобное и полное закрывание первой двери до начала открывания следующей.

5.4.2.3 В тамбурах не допускается устройство киосков, лотков и других устройств, затрудняющих беспрепятственное движение людских потоков.

5.4.2.4 Планировка и пространственное построение вестибюля должны определяться назначением, размерами здания и его вместимостью.

5.4.2.5 Количество вестибюлей зависит от количества входов в здание.

5.4.2.6 Пространство вестибюля должно быть максимально свободным для размещения людских потоков.

5.4.2.7 Гардеробы должны быть расположены вблизи входов, но несколько в стороне от пути движения, так, чтобы они не нарушали взаимосвязи вестибюля с лестницами, лифтами, залами и другими частями здания.

5.4.2.8 Гигиенические помещения необходимо изолировать от других помещений и группировать в особые узлы как в плане одного этажа, так и по вертикали (друг над другом).

5.4.2.9 Количество приборов в санузлах (унитазов, душевых, умывальников и т. п.) и их площади определяются в зависимости от количества людей в здании. Расчет количества приборов ведется с учетом соотношения мужчин и женщин, находящихся в здании, и зависит от типа здания.

5.4.2.10 В состав вспомогательных помещений организаций дошкольного образования и воспитания должны входить гардеробная, игровая комната с зоной отдыха, туалет, а также буфетная и уборная для персонала.

5.4.2.11 Групповые ячейки разновозрастных групп следует размещать обособленно друг от друга и других помещений организаций дошкольного воспитания и обучения.

Раздевальные верхней одежды групп дошкольного возраста, размещенных на верхних этажах, могут быть расположены на нижнем.

5.4.2.12 Отапливаемые помещения – остекленные веранды-оранжереи, а также открытые помещения - открытые террасы, террасы-манежи, террасы-солярии в зданиях организаций дошкольного воспитания и обучения следует проектировать по СН РК 3.02-10.

5.4.2.13 В зданиях общеобразовательных учреждений и интернатных организаций следует предусматривать медицинские помещения в их составе, площадью по согласованию с органами образования (просвещения) и санитарного надзора.

5.4.2.14 Учебные секции для 1-4 классов следует проектировать обособленными и непроходными для учащихся других возрастных групп.

5.4.2.15 Лабораторные и производственные здания и помещения научно-исследовательских институтов естественных и технических наук следует проектировать в соответствии со СН РК 3.02-27.

Двери лабораторных помещений категории В допускается предусматривать из горючих материалов, неостекленными.

5.4.2.16 Помещения административного назначения следует проектировать с учетом требований СН РК 3.02-08.

5.4.2.17 Процедурные рентгеновских кабинетов, кабинетов и помещений отделений лучевой терапии, в которых находятся источники ионизирующих излучений, помещения лабораторий радиоизотопной диагностики, где ведутся работы I и II классов, не допускается размещать смежно (по горизонтали и вертикали) с палатами для беременных и детей.

5.4.2.18 Размещение актовых и спортивных залов, общую их площадь, а также помещений для клубной работы следует уточнять в зависимости от местных условий исходя из использования соответствующих культурно-просветительных учреждений и спортивно-оздоровительных зданий и сооружений или обслуживания населения указанными помещениями учебных зданий.

5.4.2.19 Санитарно-бытовые помещения следует предусматривать отдельно для обслуживающего персонала, работающих и т. п., а также для посетителей, зрителей и т.п. Для расчёта санитарных приборов соотношение мужчин и женщин следует указывать в технологической части задания на проектирование.

5.4.3 Дополнительные требования к зданиям высотой 28 м и более

5.4.3.1 Организация территории и застройка участка общественного высотного здания должна обеспечивать возможность раздельной эксплуатации различных по функциональному назначению частей здания. Состав зон и требования к зонированию участка определяются в каждом конкретном случае. Подъезды, подходы и территория, относящаяся к жилой части здания, должны быть обособлены.

5.4.3.2 Территория высотного здания должна иметь ограждение и, при необходимости, быть оборудована физическими барьерами, предотвращающими таранный прорыв транспортных средств.

5.4.3.3 На территории необходимо предусматривать проходы, площадки и т.п., обеспечивающие рассредоточение эвакуирующихся из здания людей.

5.4.3.4 На подъездах к зданию, при входах в здание и зоны доступа требуется организация контрольно-пропускных пунктов или постов службы безопасности.

5.4.3.5 При размещении в высотном здании учреждений обслуживания населения на границе прилегающей территории необходимо иметь помещение камеры хранения громоздких вещей посетителей.

5.4.3.6 Стоянки для индивидуального транспорта допускается размещать в подземных, цокольном этажах и в стилобатной части здания.

5.4.3.7 В высотных зданиях предпочтительнее организовывать стоянки только для индивидуального автотранспорта арендаторов и посетителей здания. При въездах на автостоянки должны быть оборудованы досмотровые площадки (шлюзы) для исключения несанкционированного провоза запрещенных предметов и материалов.

5.4.3.8 При расчете затеняющего влияния высотных зданий на окружающую застройку необходимо пользоваться инсоляционным графиком.

5.4.3.9 В зданиях высотой 28 м и более лестничные клетки следует предусматривать незадымляемыми.

Входы в незадымляемые лестничные клетки не допускается проектировать через поэтажные лифтовые холлы. Не следует размещать незадымляемые лестничные клетки во внутренних углах наружных стен здания.

Производительность вентиляторов, сечение шахт и клапанов определяют расчетом.

5.4.3.10 Стены лестничных клеток с подпором воздуха не должны иметь иных проемов, кроме оконных в наружных стенах и дверных, ведущих в поэтажные коридоры, вестибюли или наружу, а также отверстий для подачи воздуха с целью создания избыточного давления.

5.4.4 Коммуникационные пространства

5.4.4.1 Число лестниц и расположение их в плане здания должны зависеть от архитектурно-планировочного решения, степени огнестойкости здания, этажности и интенсивности людских потоков.

5.4.4.2 Для обеспечения равномерности движения по лестнице и избегания несчастных случаев (особенно в аварийных условиях) целесообразно марши проектировать одной длины, а подступенки – одинаковой высоты.

5.4.4.3 Число пассажирских лифтов следует устанавливать расчетом с учетом обеспечения эвакуации в случае аварийной ситуации. Допускается запасной лифт заменять грузовым, в котором разрешено транспортировать людей, если по расчету вертикального транспорта в здании достаточно установки одного пассажирского лифта.

Грузовые лифты следует предусматривать в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.4.4.4 Расположение лифтов в зданиях должно обеспечивать быструю и безошибочную пространственную ориентацию посетителей и исключать образование пересекающихся потоков в вестибюлях и коридорах.

5.4.4.5 Выходы из пассажирских лифтов следует проектировать через лифтовый холл.

Из кладовых и других помещений для хранения и переработки горючих материалов выход непосредственно в лифтовый холл не допускается.

5.4.4.6 Шахты и машинные помещения лифтов не должны примыкать непосредственно к помещениям для пребывания детей в организациях дошкольного воспитания и обучения к учебным помещениям в учебных заведениях, к жилым помещениям, размещенным в общественных зданиях, к зрительным залам и читальням, клубным и рабочим помещениям, кабинетам с постоянным пребыванием людей.

В лечебных и амбулаторно-поликлинических учреждениях, санаториях шахты и машинные помещения лифтов и подъемников следует размещать от палат и лечебно-диагностических кабинетов на расстоянии, обеспечивающем шумозащиту

5.4.4.7 Двери шахт лифтов в подвальных и цокольных этажах должны выходить в тамбур-шлюзы, огражденные противопожарными перегородками. Двери тамбур-шлюзов должны быть противопожарными, самозакрывающимися, с уплотненными притворами, а со стороны шахт лифтов могут быть из горючих материалов (без остекления).

5.4.4.8 Эскалаторы рекомендуется использовать в универмагах, на вокзалах, на станциях метро и других местах непрерывного движения больших масс людей. Эскалаторы должны обеспечивать наибольшую производительность подъема пассажиров непрерывным потоком.

5.4.4.9 Размещать эскалаторы необходимо в соответствии с направлениями и размерами людских потоков.

5.4.4.10 Для обеспечения пожарной безопасности эскалаторы как средства связи между этажами здания должны дублироваться обычными лестницами, расположенными в огнестойких лестничных клетках. При этом эвакуационная пропускная способность лестниц не должна быть ниже максимальной пропускной способности всех установленных эскалаторов.

5.4.5 Мусороудаление и пылеуборка

5.4.5.1 В общественных зданиях следует предусматривать систему очистки от мусора и пылеуборку, временного (в пределах санитарных норм) хранения мусора и возможность его вывоза.

Средства удаления мусора из здания должны быть увязаны с системой очистки, принятой в населённом пункте, где здание размещено.

5.4.5.2 В крупных общественных зданиях и комплексах устройство пневматических систем мусороудаления следует определять исходя из технико-экономической целесообразности их эксплуатации.

Необходимость устройства мусоропроводов в других общественных зданиях устанавливают при эксплуатационной необходимости.

5.4.5.3 Для зданий, не оборудованных мусоропроводами, следует предусматривать мусоросборную камеру или хозяйственную площадку (в городах обязательно с твердым покрытием).

Временное хранение пищевых отходов в объектах торговли и общественного питания должно осуществляться в холодильных камерах или в других охлаждаемых помещениях.

5.4.5.4 В стационарах лечебных учреждений мусоропроводы проектировать не допускается. Следует предусматривать специальные помещения и контейнеры для сбора и переработки медицинских отходов с последующей их транспортировкой и безопасной утилизацией в соответствии с требованиями санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к сбору, использованию, применению, обезвреживанию, транспортировке, хранению и захоронению отходов производства и потребления».

5.4.5.5 Систему удаления мусора из здания следует рассчитывать исходя из региональных нормативов суточного накопления мусора (с учетом степени благоустройства здания).

5.4.5.6 Ствол мусоропровода должен быть воздухонепроницаемым и звукоизолированным от строительных конструкций и не должен примыкать к жилым, а также служебным помещениям с постоянным пребыванием людей.

5.4.5.7 Мусоросборную камеру следует размещать непосредственно под стволом мусоропровода.

5.4.5.8 Мусоросборную камеру не допускается располагать под жилыми комнатами или смежно с ними, а также под помещениями с постоянным пребыванием людей.

5.4.5.9 Проектирование центральной или комбинированной систем вакуумной пылеуборки в других зданиях следует устанавливать при эксплуатационной необходимости.

В остальных случаях необходимо предусматривать пылеуборку помещений бытовыми пылесосами или ручную (влажную).

5.4.6 Естественное освещение и инсоляция помещений

5.4.6.1 При проектировании следует обеспечить выполнение санитарно-эпидемиологических требований по охране здоровья людей и окружающей природной среды.

5.4.6.2 Уровень естественного и искусственного освещения помещений в общественных зданиях должен соответствовать требованиям СН РК 2.04-01 и действующим санитарно-эпидемиологическим требованиям.

5.4.6.3 Общее освещение в помещениях общественных зданий должно быть равномерным. Общее локализованное освещение допускается предусматривать:

- в помещениях со стационарным крупным оборудованием (торговые залы магазинов, архиво- и книгохранилища);
- в выставочных помещениях с постоянно фиксированными плоскостями экспозиции;

- в помещениях, в которых рабочие места расположены группами, сосредоточенными на отдельных участках (пошивочные и ремонтные мастерские, гладильные, лаборатории);

- в помещениях, на разных участках которых выполняются работы различной точности, требующие разных уровней освещенности.

5.4.6.4 Допускается проектировать без естественного освещения:

- помещения, размещение которых допускается в подвальных этажах;
- актовые залы;
- конференц-залы, лекционные аудитории и кулуары;
- торговые залы магазинов;
- моечную кухонной посуды пищеблока, буфетные и комнаты обслуживающего персонала организаций дошкольного воспитания и обучения;
- демонстрационные, спортивно-демонстрационные и спортивно-зрелищные залы;
- спортивные залы с ледовым покрытием, комнаты инструкторского и тренерского составов спортивных сооружений;

- наркозные, предоперационные, секционные и предсекционные, кабинеты функциональной, эндоскопической, лучевой диагностики; процедурные гало- и спелеотерапии, клизменные; аппаратные, весовые, термостатные, микробиологические боксы; комнаты обслуживающего персонала, помещения пищеблока и приема пищи в стационарах лечебных учреждений; буфетные, прачечные, помещения дезобработки и лечебно - оздоровительных учреждений; а также могут проектироваться процедурные рентгенодиагностические кабинеты;

- салоны для посетителей предприятий бытового обслуживания;
- санитарные пропускники; санитарные узлы; раздевалки; душевые; кладовые; помещения бань сухого жара; помещения и процедурные соляриев; комнату инструктора при бассейне, комнаты персонала;
- помещения для стоянки автомашин.

5.4.6.5 Освещение только вторым светом можно предусматривать в помещениях, которые допускается проектировать без естественного освещения (кроме кладовых, торговых залов магазинов и книгохранилищ); в туалетных, приёмных изолятора и моечных кухонной посуды организаций дошкольного воспитания и обучения, а также раздевальных и ожидальных в банях и банно-оздоровительных комплексах, в помещениях временного отдыха пациентов после процедур.

5.4.6.6 В одно-, двухэтажных зданиях солнцезащиту допускается обеспечивать средствами озеленения.

5.4.6.7 Коридоры, используемые в качестве рекреации в учебных зданиях, должны иметь естественное освещение.

5.4.6.8 Помещения, имеющие естественное освещение, следует проветривать через фрамуги, форточки или другие устройства, за исключением помещений, где по технологическим требованиям не допускается проникание воздуха, или необходимо предусматривать кондиционирование воздуха.

5.4.6.9 В зданиях, проектируемых для III и IV климатических районов, должно быть предусмотрено сквозное или угловое проветривание помещений с постоянным пребыванием людей (в том числе через коридор или смежное помещение).

5.4.6.10 Размещение групповых в организациях дошкольного воспитания и обучения, классных помещений 1-4 классов в общеобразовательных учреждениях и интернатных организациях и спален в интернатных организациях должно обеспечивать инсоляцию согласно СН РК 3.01-01.

5.4.6.11 Независимо от освещения (бокового, верхнего или комбинированного) в групповых организациях дошкольного воспитания и обучения, в учебных помещениях общеобразовательных учреждений и интернатных организаций следует предусматривать левостороннее светораспределение. При недостаточности нормативного естественного освещения необходимо дополнительное искусственное.

5.4.6.12 Освещать естественным верхним (верхнее наклонным) светом допускается раздевальные и туалетные групповых ячеек, комнаты психологической разгрузки детей («домашний уголок») и взрослых, комнаты персонала, залы для музыкальных и физкультурных занятий, зал с ванной бассейна, зал разминки при бассейне, помещения детских кружков и секций, коммуникационно-рекреационное пространство.

5.5 Инженерное оборудование

5.5.1 Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха

5.5.1.1 Отопление, вентиляцию, кондиционирование воздуха и аварийную противодымную вентиляцию общественных зданий следует проектировать в соответствии с требованиями СН РК 4.02-01 и требованиями настоящего раздела.

5.5.1.2 Индивидуальные тепловые пункты, встроенные в обслуживаемые им здания, следует размещать в отдельных помещениях с самостоятельным входом или совмещать с помещениями установок вентиляции и кондиционирования воздуха.

5.5.1.3 Для расчёта систем отопления общественных зданий расчётную величину температуры внутреннего воздуха в помещениях следует принимать равной минимальной из допустимых показателей температур, приведённых в санитарно-эпидемиологических требованиях на соответствующие здания или помещения.

5.5.1.4 В помещениях общественных зданий допускается в нерабочее время снижение показателей микроклимата при условии обеспечения требуемых параметров к началу рабочего времени.

Воздухозаборные устройства следует предусматривать в местах, исключающих попадание в них загрязнённого воздуха, газов, воды.

5.5.1.5 Схему распределения воздуха в помещениях общественных зданий надлежит принимать на основании расчета различных способов воздухораспределения.

5.5.1.6 В помещениях общественных зданий следует применять воздухораспределители, изменяющие аэродинамические и тепловые характеристики приточных струй, а также радиус обслуживаемой зоны при изменении количества и температуры приточного воздуха.

Максимальную скорость притока воздуха определяют акустическим расчетом и расчетом воздухораспределения.

5.5.1.7 В помещениях с постоянным пребыванием детей дошкольного возраста нагревательные приборы, имеющие острые кромки, должны быть защищены съемными деревянными решетками, позволяющими проводить регулярную очистку прибора.

5.5.1.8 Удаление воздуха из учебных помещений общеобразовательных учреждений следует предусматривать через рекреационные помещения и санитарные узлы с учетом требований СН РК 4.02-01, а также за счет эксфильтрации через наружное остекление.

При проектировании приточной вентиляции с механическим побуждением или децентрализованным притоком в учебных помещениях следует предусматривать естественную вытяжную вентиляцию из расчета однократного обмена в час.

При воздушном отоплении вытяжные каналы из учебных помещений проектировать не следует.

5.5.1.9 Рециркуляция воздуха в системах воздушного отопления учебных помещений допускается только в нерабочее время.

5.5.1.10 Воздухообмен в столовых общеобразовательных учреждений надлежит рассчитывать на поглощение теплоизбытков, выделяемых технологическим оборудованием кухни. Подачу приточного воздуха в производственные помещения пищеблока следует предусматривать через обеденный зал.

5.5.1.11 Системы приточно-вытяжной вентиляции следует предусматривать раздельными для помещений зрительного и клубного комплексов, помещений обслуживания сцены (эстрады), а также административно-хозяйственных помещений.

5.5.1.12 Отопление, вентиляцию и кондиционирование воздуха в культурно-зрелищных зданиях следует проектировать в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.5.1.13 Для лекционных и читальных залов и хранилищ библиотек допускается устройство вытяжной вентиляции с естественным побуждением.

5.5.1.14 Для хранилищ библиотек должна быть предусмотрена очистка от пыли наружного и рециркуляционного воздуха до предельно допустимой концентрации ее в помещении, определенной технологическим заданием. Объем удаляемого воздуха следует определять из расчета шестикратного обмена в час по большому хранилищу.

5.5.1.15 В помещениях с влажным и мокрым режимами устройство ниш в наружных стенах для размещения нагревательных приборов не допускается.

Систему вытяжной вентиляции из санитарных узлов и курительных допускается объединять с системой вытяжной вентиляции из душевых.

Удаление воздуха из зальных помещений, за исключением залов ванн бассейнов, следует, как правило, предусматривать вытяжными системами с естественным побуждением.

5.5.1.16 В системах воздушного отопления спортивных залов, совмещенных с вентиляцией и кондиционированием воздуха, допускается применение рециркуляции воздуха.

5.5.1.17 Вытяжную вентиляцию из спальных комнат санаториев и учреждений отдыха следует предусматривать, как правило, с естественным побуждением.

5.5.1.18 Удаление воздуха из жилых комнат и номеров, имеющих санитарные узлы, следует предусматривать через санитарные узлы.

5.5.1.19 В гостиницах статусом 4, 5 звезд, размещаемых в любом климатическом районе, должны быть предусмотрены кондиционирование воздуха в обеденных залах и в производственных помещениях объектов общественного питания при значительных тепловыделениях, а также приточно-вытяжная вентиляция в остальных служебных помещениях.

5.5.1.20 Кондиционирование воздуха является обязательным в операционных, наркозных, предродовых, родовых, послеоперационных палатах, реанимационных залах, палатах интенсивной терапии, в однокоечных и двухкоечных палатах для больных с ожогами, в палатах для грудных, новорожденных, недоношенных, травмированных детей, в залах барокамер, а также в стерильной зоне вивариев для животных, свободных от патогенной флоры (СПФ).

В инфекционных, в т.ч. туберкулезных отделениях, вытяжная вентиляция с механическим побуждением устраивается посредством индивидуальных каналов в каждом боксе и полубоксе и должна быть оборудована устройствами обеззараживания воздуха и антибактериальными фильтрами.

В малых операционных стационаров и поликлиник, а также в палатах, которые полностью оборудуются кюветами, кондиционирование воздуха предусматривать не следует.

5.5.1.21 В палатах отделений больниц, проектируемых для строительства в сельских населенных пунктах, увлажнение воздуха в приточных вентиляционных установках допускается не предусматривать.

5.5.2 Водоснабжение и канализация

5.5.2.1 В общественных зданиях следует предусматривать хозяйственно-питьевое, противопожарное и горячее водоснабжение, водоотведение (канализацию) и водостоки, которые необходимо проектировать в соответствии с требованиями СН РК 4.01-01.

Для гребных баз сезонного действия могут предусматриваться резервуары-накопители для стоков водоотведения, периодически опорожняемые ассенизационными машинами.

5.5.2.2 Система водоснабжения в процессе эксплуатации должна обеспечивать бесперебойную подачу воды к санитарно-техническим приборам, водоразборной арматуре, технологическому оборудованию, пожарным кранам. Качество воды должно соответствовать требованиям гигиенических норм.

5.5.2.3 Система холодного и горячего водоснабжения должна эксплуатироваться с соблюдением следующих требований:

- трубопроводы и их соединения, стояки, подводки к арматуре должны быть герметичны и не иметь утечек;
- водоразборная арматура, пожарные краны, запорно-регулирующая арматура оборудования и трубопроводов должны быть технически исправны;
- температура и качество воды, подаваемой потребителям, должны соответствовать проектным параметрам;
- уровень шума от работы системы горячего водоснабжения не должен превышать установленного санитарными нормами и правилами.

5.5.2.4 Система канализации должна эксплуатироваться с соблюдением следующих требований:

- трубопроводы и их соединения должны быть герметичны;
- гидравлические затворы санитарных приборов не должны иметь дефектов;
- санитарные приборы, ревизии, прочистки и трапы, арматура должны быть

технически исправны.

5.5.2.5 Хозяйственно-питьевой водопровод должен включать ввод в здание, водомерный узел, разводящую сеть, подводы к санитарным приборам, смесительную, запорную и регулирующую арматуру.

5.5.2.6 С целью обеспечения надежности водоснабжения встроенных предприятий бытового обслуживания вводы водопровода для жилой части здания и для предприятий следует проектировать отдельными.

5.5.2.7 В зависимости от режима и объема потребления горячей воды на хозяйственные нужды и нужды общественного питания следует предусматривать централизованную систему водопровода горячей воды или местные водонагреватели.

5.5.2.8 Проектирование систем противопожарного водопровода следует выполнять в соответствии с требованиями действующих нормативно-технических документов.

5.5.2.9 Для обеспечения заданного давления в системе хозяйственно-питьевого водопровода следует предусматривать установку регуляторов давления.

5.5.2.10 На вводах в здания на трубопроводах холодного и горячего водоснабжения и ответвлениях к помещениям общественного питания следует устанавливать счетчики воды, параметры которых должны соответствовать требованиям действующих норм.

5.5.2.11 На ответвлениях к отдельным помещениям административных и бытовых зданий допускается устанавливать счетчики воды.

5.5.2.12 Сети бытовой и производственной канализации следует проектировать раздельными. При этом сети бытовой канализации помещений общественного питания не могут быть объединены с сетями бытовой канализации административных и бытовых зданий.

5.5.3 Электротехнические и слаботочные устройства

5.5.3.1 *В общественных зданиях и сооружениях следует предусматривать электрооборудование, электроосвещение, устройства городской телефонной связи и телевидения, а также системы антитеррористической защиты в соответствии с требованиями, установленными в постановлении Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191. При эксплуатационной необходимости комплексы зданий, отдельные здания или помещения оборудуются устройствами местной (внутренней) телефонной связи, местными установками проводного вещания и телевидения, звукофикации, усиления и синхронного перевода речи, структурированной кабельной сетью (СКС), информационной системой для передачи данных (интернет), установками сигнализации времени, телевизионную систему видеонаблюдения, пожарной и охранной сигнализации, системами оповещения о пожаре, устройствами сигнализации загазованности, задымления и затопления, системами автоматизации и диспетчеризации

инженерного оборудования зданий и другими видами устройств, а также комплексной электрослаботочной сетью (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК*).

5.5.3.2 Электротехнические устройства общественных зданий следует проектировать в соответствии с Правилами устройства электроустановок Республики Казахстан, требованиями СН РК 2.04-01, а также Закона Республики Казахстан «Об электроэнергетике» и другими нормативно-техническими документами, регулирующими вопросы связи и энергетики.

5.5.3.3 Молниезащита общественных зданий должна быть выполнена с учетом наличия телевизионных антенн и трубостоек телефонной сети в соответствии с требованиями действующих нормативных документов.

5.5.4 Газоснабжение

5.5.4.1 Системы газоснабжения общественных зданий следует проектировать в соответствии с требованиями СН РК 4.03-01 и правилами безопасности в газовом хозяйстве.

5.5.4.2 Установка газового оборудования в кухнях детских яслей-садов, буфетах и кафе театров и кинотеатров не допускается.

5.5.4.3 В лечебных и амбулаторно-поликлинических учреждениях допускается предусматривать централизованное газоснабжение только в помещениях службы приготовления пищи, центральных заготовочных, лабораториях и стоматологических поликлиниках, размещаемых в отдельно стоящих зданиях.

5.5.4.4 Не допускается установка газового оборудования в помещениях общественного питания, торговли, бытового обслуживания во встроенных (встроенно-пристроенных) в жилые здания объектах.

5.6 Требования доступности для маломобильных посетителей

5.6.1 При проектировании общественных зданий и сооружений следует создавать равные возможности получения услуг всеми категориями населения, в том числе и маломобильными с учетом требований СН РК 3.06-01.

Здания специализированных учреждений для инвалидов и престарелых следует проектировать в соответствии с требованиями СН РК 3.02-05.

5.6.2 Необходимость и степень (формы) адаптации зданий, имеющих историческую, художественную или архитектурную ценность, согласуются с органом охраны памятников соответствующего уровня.

5.6.3 Качество проектных решений общественных зданий, доступных для маломобильных посетителей, должно достигаться при соблюдении следующих обязательных требований:

- досягаемости места обслуживания, обеспечения беспрепятственного перемещения посетителей;
- безопасности путей движения, мест обслуживания и отдыха посетителей;
- обеспечения своевременного получения полноценной и качественной информации посетителями;

- комфортности среды пребывания и обслуживания посетителей.

Проектные решения, проектируемые устройства и мероприятия, предназначенные для маломобильных посетителей, не должны снижать эффективность эксплуатации зданий, а также удобство получения услуги другими категориями посетителей.

5.6.4 В проектах должен быть предусмотрен в соответствии с градостроительными требованиями беспрепятственный и удобный доступ для маломобильных посетителей по участку учреждения или предприятия.

5.6.5 В здании должны быть входы с поверхности земли, приспособленные для маломобильных посетителей, а также из каждого подземного или надземного перехода, соединенного с этим зданием и доступного для маломобильных посетителей.

При наличии контроля на входе следует в необходимом количестве предусматривать контрольные устройства, приспособленные для пропуска различных категорий инвалидов.

5.6.6 Помещения, зоны и места оказания услуг, посещаемые маломобильными посетителями, следует размещать на уровне, ближайшем к поверхности земли. В иных случаях следует предусматривать лестницы, пандусы, лифты и иные приспособления для перемещения маломобильных посетителей.

5.6.7 Все продольные уклоны на путях движения не должны превышать соответствующие параметры, разрешенные для пандусов.

5.6.8 При отсутствии в здании лифтов и невозможности устройства пандуса следует предусматривать установку специального подъемника или лифта, приспособленного для индивидуального пользования посетителями на креслах-колясках. Выходы из него следует располагать в уровне этажей, имеющих помещения, посещаемые инвалидами.

5.6.9 Размещаемые у внешней стороны здания входные площадки, лестницы и подъемные устройства для маломобильных посетителей должны быть защищены от атмосферных осадков (как минимум иметь навесы).

Поверхности покрытий на путях движения указанных элементов должны быть прочными, не допускать скольжения при намокании и не затруднять движение маломобильных посетителей.

5.6.10 Пути движения маломобильных посетителей внутри здания (габариты, уклоны, выступы, проемы) следует проектировать в соответствии с требованиями нормативных документов к путям эвакуации людей из здания с учетом расчетных условий для аварийных ситуаций.

Пандус, служащий путем эвакуации со второго и более высоких этажей, должен быть непосредственно связан с выходом наружу из здания.

5.6.11 При устройстве на путях эвакуации автоматической или полуавтоматической двери ее следует дублировать проемами с распашными полотнами.

5.6.12 Все ступени в пределах марша и лестничной клетки, а также наружных лестниц должны быть одинаковой геометрии и размеров по ширине проступи и высоте подъема.

5.6.13 В аудиториях с амфитеатром, зрительных и лекционных залах, у мест или зон для зрителей на креслах-колясках следует предусматривать мероприятия безопасности (ограда, буферная полоса, поребрик и т. п.).

5.6.14 Замкнутые пространства, где маломобильный посетитель может оказаться один (кабина лифта, кабина туалета и т. п.), должны быть оборудованы (при наличии

таких устройств в здании) экстренной двусторонней связью с диспетчером или дежурным, в том числе для лиц с дефектами слуха. В таких помещениях должно предусматриваться аварийное освещение.

5.6.15 Информация должна быть доступна для всех категорий маломобильных посетителей. Система информативных средств общественного здания должна быть непрерывной, обеспечивающей своевременное ориентирование посетителя, а также однозначное опознание им объектов и мест посещения.

5.6.16 Входные узлы, коммуникации, помещения и зоны обслуживания, доступные для маломобильных посетителей, а также места, предназначенные для стоянки автомашин инвалидов, должны обозначаться знаками установленного международного образца. Там следует предусматривать визуальную, звуковую и осязательную системы информации о виде и месте предоставляемых услуг и о возможной опасности.

5.6.17 В помещениях и зонах, посещаемых маломобильными посетителями, следует предусматривать дублированную (звуковую и визуальную) сигнализацию, подключенную к системе оповещения людей о пожаре.

Световая и звуковая информирующая сигнализация должна быть предусмотрена у каждой двери лифта, предназначенного для маломобильных посетителей.

5.6.18 Для безошибочного ориентирования визуальная информация должна располагаться на контрастном фоне и на хорошо заметной высоте, с размерами знаков, соответствующими расстоянию рассматривания.

Допускается ограничивать использование визуальной информации в помещениях с особыми требованиями к художественному решению интерьеров, в экспозиционных залах художественных объектов (художественные музеи, выставки и т. п.), применяя другие информационные средства.

5.6.19 Отличительные опознавательные поверхности, которые служат контактными предупреждениями для слепых, должны быть едиными в пределах здания или комплекса зданий жилого района.

Кнопки управления лифтом, другими механизмами и приборами должны иметь рельефные обозначения. На перилах должны иметься рельефные обозначения этажей.

5.7 Безопасность при эксплуатации

5.7.1 Здание должно быть запроектировано, возведено и оборудовано таким образом, чтобы предупредить риск получения травм посетителями и работающими в нём при передвижении внутри и около здания, при входе и выходе из здания, а также при пользовании его подвижными элементами и инженерным оборудованием.

5.7.2 Уклон и ширина лестничных маршей и пандусов, высота ступеней, ширина проступей, ширина лестничных площадок, высота проходов по лестницам, подвалу, техническим этажам, эксплуатируемому чердаку, перепады уровня пола, а также размеры дверных проемов должны обеспечивать безопасность передвижения людей и удобство перемещения оборудования и мебели.

Применение лестниц с разной высотой и глубиной ступеней в марше не допускается.

5.7.3 Здания и сооружения могут оборудоваться лифтами, эскалаторами, пассажирскими конвейерами, платформами, подъемными для инвалидов и другими

средствами вертикального транспортирования с учетом технологии функционирования этих объектов.

*5.7.4 В общественных зданиях и сооружениях должны быть предусмотрены мероприятия, направленные на обеспечение безопасности от воздействия террористических угроз по требованиям, установленным в постановлении Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191, а также уменьшение рисков криминальных проявлений и их последствий, способствующие минимизации возможного ущерба при возникновении противоправных действий (*Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК*).

5.7.5 В целях защиты от посягательств на ценности и информацию, хранящихся в специальных помещениях, и в других целях, устанавливаемых в здании на проектирование, должны быть предусмотрены усиленные ограждающие конструкции этих помещений, а также специальные двери и проемы.

5.7.6 В случае необходимости, в состав документации дополнительно может включаться инструкция по эксплуатации. Она должна содержать требования и положения, необходимые для обеспечения безопасности зданий и сооружений в процессе эксплуатации, в том числе сведения об основных конструкциях и инженерных системах, схемы расположения скрытых элементов каркаса, скрытых электропроводок и инженерных сетей, а также предельные значения нагрузок на элементы конструкций здания и на его электросеть. Эти данные могут быть представлены в виде копий исполнительной документации.

5.8 Охрана окружающей среды

5.8.1 При проектировании зданий, сооружений должны учитываться допустимые антропогенные нагрузки на окружающую среду, предусматриваться мероприятия по предупреждению и устранению загрязнения окружающей среды, а также способы размещения отходов производства и потребления, применяться ресурсосберегающие, малоотходные, безотходные и иные наилучшие существующие технологии, способствующие охране окружающей и восстановлению природной среды, рациональному использованию и воспроизводству природных ресурсов.

5.8.2 В целях обеспечения охраны окружающей среды строительство зданий необходимо производить только в пределах ширины полосы отвода земель.

5.8.3 В целях исключения загрязнения территории отходами и строительным мусором необходимо предусмотреть своевременную уборку, накопление отходов в специально отведенных местах.

5.8.4 Для сохранения естественного поверхностного стока воды необходимо предусматривать планировку полосы отвода после окончания строительных работ.

5.8.5 При проведении строительных работ необходимо обеспечить охрану окружающей среды.

5.8.6 При строительстве зданий необходимо производить мероприятия для защиты грунтовых вод на период проведения строительных работ.

6 ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ И РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ

6.1 Требования к сокращению энергопотребления

6.1.1 Здание должно быть спроектировано и построено с учетом требований по эффективному использованию энергии для систем зданий и частей.

6.1.2 В процессе проектирования необходимо предусмотреть решения и комплекс мер по повышению энергоэффективности объекта в соответствии с требованиями действующих на территории Республики Казахстан нормативных документов.

6.1.3 Общественное здание должно быть запроектировано таким образом, чтобы при его эксплуатации выполнение установленных требований к микроклимату помещений и другим условиям обеспечивало эффективное расходование энергетических ресурсов.

Необходимо принять энерго- и теплосберегающие технологии (фасадные и кровельные системы и др.), возобновляемые источники энергии (солнечную, ветровую и т. п.).

6.1.4 Основным требованием при проектировании общественных зданий является обеспечение экологической безопасности при эксплуатации зданий. Энергосберегающие конструкции зданий вместе с эффективным сохранением заданного микроклимата в помещениях и снижении ресурсоемкости при их изготовлении также должны быть экологически безопасными за счет использования новых технологий.

6.1.5 Реализация технологического процесса и выполнение требований к микроклимату помещений должны осуществляться с учетом обеспечения экономного расходования энергоресурсов.

6.1.6 Расчетные параметры наружного воздуха следует принимать по СН РК 4.02-01.

6.1.7 Инженерные системы здания должны иметь автоматическое или ручное регулирование температуры воздуха.

6.1.8 Системы отопления здания должны быть оснащены приборами для уменьшения требуемого теплового потока в нерабочее время.

6.1.9 Воздушно-тепловые и воздушные завесы в главных входах в здания следует предусматривать согласно СН РК 4.02-01.

6.1.10 При проектировании необходимо предусмотреть правильную ориентацию здания по сторонам света. Правильная ориентация здания способствует естественному сохранению тепла в зимний период и охлаждению в летний, а также обеспечивает инсоляцию помещений.

6.1.11 Для обеспечения эффективного использования тепла ограждающие конструкции здания должны быть выполнены с использованием энергосберегающих материалов.

6.1.12 Обеспечить энергосберегающую теплоизоляцию и вентиляцию зданий (например, стены с воздушной прослойкой и теплоизоляция крыш, однокамерные или двухкамерные стеклопакеты, пассивное отопление и охлаждение).

6.1.13 Применить энергосберегающие мероприятия в инженерных системах (например, утилизация теплоты вытяжного воздуха).

6.1.14 При совершенствовании энергетической эффективности зданий должны приниматься во внимание климатические и местные условия, а также микроклимат внутри помещений и учитываться экономическая эффективность. Эти меры не должны влиять на другие технические требования зданий, а также на их общедоступность, безопасность и целевое использование.

6.1.15 Необходимо сосредоточиться на мероприятиях, предотвращающих перегрев, таких как затенение, обоснование тепловой мощности при строительстве зданий, а также развитие и применение технологий пассивного охлаждения, в первую очередь тех, которые улучшают климатические условия вокруг здания и микроклимат внутри здания.

6.1.16 Предусмотреть в зданиях возможности (технической, экологической и экономической) установки высокоэффективных альтернативных систем.

6.1.17 Системные требования должны применяться в том случае, если они технически, экономически и функционально целесообразны, по крайней мере, для:

- а) системы отопления;
- б) системы горячего водоснабжения;
- в) системы кондиционирования воздуха;
- г) крупных вентиляционных систем;
- д) сочетания этих систем.

6.2 Рациональное использование природных ресурсов

6.2.1 Ландшафтные планы должны включать разумное сохранение ресурсов, таких как вода, почва, биологическое разнообразие, энергетические ресурсы, качество воздуха, открытые пространства дикой природы и другие природные ресурсы в интересах общества.

6.2.2 При проектировании ландшафта участка необходимо учитывать условие естественного развития ландшафта.

6.2.3 При посадке деревьев необходимо учитывать климатические условия, тип почвы, количество осадков, направление ветра, обслуживание растений.

6.2.4 Для хозяйственных нужд следует использовать вторичную, очищенную воду.

6.2.5 При поливке растительности ливневой водой допускается предусматривать резервуар.

УДК [69+725] (083.74)

МКС 91.040.10

Ключевые слова: общественные здания, ограждающие конструкции, несущие конструкции, степень огнестойкости, перегородки, перекрытия, крытые спортивные сооружения.

Ресми басылым

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИНДУСТРИЯ ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ ДАМУ
МИНИСТРЛІГІ ҚҰРЫЛЫС ЖӘНЕ ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ
ІСТЕРІ КОМИТЕТІ**

**Қазақстан Республикасының
ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**

ҚР ҚН 3.02-07-2014*

ҚОҒАМДЫҚ ҒИМАРАТТАР МЕН ИМАРАТТАР

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

**КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО
ХОЗЯЙСТВА МИНИСТЕРСТВА ИНДУСТРИИ И ИНФРАСТРУКТУРНОГО РАЗВИТИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ
Республики Казахстан**

СН РК 3.02-07-2014*

ОБЩЕСТВЕННЫЕ ЗДАНИЯ И СООРУЖЕНИЯ

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – приемная